

KAKSI VIIVAA TIKUSSA
– ISYYDEN KÄYTTÖÖNOTTO-OPAS

Laura Löppönen ja Heidi Mattila
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Etelä Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon nuoriso-
ohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Löppönen, Laura & Mattila, Heidi. Kaksi viivaa tikussa – Isyyden käyttöönotto-opas. Diak Etelä, Kauniainen, syksy 2010, 31 s., 2 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Sosiaalialan koulutusohjelma,
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) +
kirkon nuorisotyöntekijän virkakelpoisuus.

Tämä opinnäytetyö on kehittämispainotteinen ja sen tarkoituksena oli tuottaa materiaalia NMKY:n isä-lapsi-toiminnan internetsivustolle. Materiaalipaketti, Isyyden käyttöönotto-opas (liite 2), koostuu kymmenestä artikkelista. Artikkelit käsittelevät aiheita jotka ovat ajankohtaisia uusille isille.

Opinnäytetyötä varten toteutettiin isille suunnattu Webropol-kysely (liite 1), jossa selvitettiin muun muassa perheille suunnattujen palveluiden tuntemista ja niiden käyttöä sekä isyyteen liittyviä kysymyksiä ja haasteita. Kyselyn tulokset on esitelty opinnäytetyössä.

Työn teoreettisessa osassa käsitellään isyyden historiaa, isyyttä nyky-yhteiskunnassa, isyyden tukemista, isyyden malleja, isyyttä Raamatussa sekä NMKY-liikettä.

Opinnäytetyön toinen osa on artikkeleista koostettu materiaalipaketti. Artikkelit käsittelevät erilaisia aihealueita kuten parisuhteen hoitoa lapsen syntymisen jälkeen, lapsen uskonnollista kasvatusta ja taloudellista selviytymistä. Artikkelit koostuvat neljästä osiosta: johdannosta, tiivistelmästä, varsinaisesta tekstiosasta sekä pohdinnasta.

Prosessi alkoi syksyllä 2009, kun Helsingin NMKY:n kanssa sovittiin opinnäytetyhteistyöstä liittyen isä-lapsi-toimintaan. Keväällä 2010 toteutettiin Webropol-kysely, jonka tulosten pohjalta valittiin artikkelien aiheet. Kevään ja kesän 2010 aikana artikkelit kirjoitettiin ja viimeisteltiin. Opinnäytetyön teoreettinen osa kirjoitettiin pääasiallisesti syksyllä 2010. Isyyden käyttöönotto-opas luovutettiin isä-lapsi-projektin käyttöön alkusyksystä 2010.

Asiasanat: isyys, NMKY, Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys, isyyden haasteet, isyyden tukeminen, produktio

ABSTRACT

Löppönen, Laura & Mattila, Heidi

Two lines in the stick – Introduction guide for fathers.

31 p., 2 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

The purpose of this thesis with developmental character was to produce material for the Finnish YMCA's father-child-project to be published at their website. The material, Introduction guide for fathers, consists of ten articles. The articles deal with themes that are topical to the 21st century fathers.

To find viable themes for the articles there was a Webropol survey. It was published on different websites to be answered by fathers who were interested in this project. The goal of the survey was to find out what the fathers knew about family-orientated services, how they used them and what kind of fatherhood-related questions they had and what challenges were involved. The results of the survey are presented in the thesis.

The first part of the report is the theoretical part which deals with the history of fatherhood, fatherhood in the 21st century society, support to fatherhood, different patterns of fatherhood, fatherhood in the Bible and YMCA movement.

The second part of the thesis consists of the articles on the themes suggested by the Webropol survey results. The articles concern different schemes like taking care of one's relationship after having a baby, the religious upbringing of a child and financial management. The articles consist of four different parts: introduction, abstract, text part and reflection.

The process began in autumn 2009 when the agreement of collaboration with the Helsinki YMCA in their father-child-project was made. The Webropol survey was made in spring 2010 and the results constituted the base of our articles. The articles were written and completed during the spring and the summer of 2010. The theoretical part was written in the autumn of 2010. The Introduction guide for fathers was given to be used for the father-child-project.

Keywords: fatherhood, YMCA, Young Men's Christian Association, challenges of fatherhood, supporting of fatherhood, production

SISÄLLYS

1	MATKALLA ISYYDEN MAAILMASSA.....	5
2	ISYYS.....	7
2.1	Isyyden historia	7
2.2	Isyys nyky-yhteiskunnassa.....	8
2.3	Isyyslaki.....	9
2.4	Isyyden tukeminen.....	9
2.5	Isän ja isyyden mallit	11
2.6	Isä Jumala ja isän malli Raamatussa	12
3	NUORTEN MIESTEN KRISTILLINEN YHDISTYS.....	16
3.1	NMKY-liikkeen historia	16
3.2	NMKY-liike Suomessa.....	17
3.3	HNMKY eli Helsingin NMKY	18
3.4	NMKY:n isä-lapsi-toiminta	19
4	TUTKIMUS	20
4.1	Perustiedot	21
4.2	Palveluiden käyttäminen ja niiden tunteminen.....	21
4.2.1	Neuvola.....	21
4.2.2	Perheneuvola	21
4.2.3	Leikki- ja asukaspuisto	22
4.2.4	Seurakunnan lapsi- ja perhekerhot, leirit ym. toiminta.....	22
4.2.5	Isyysvapaa	22
4.3	Isyyden herättämät kysymykset ja haasteet.....	23
4.3.1	Isäksi tuleminen	23
4.3.2	Esikoislapsi	23
4.3.3	Muut lapset.....	23
4.3.4	Suhde puolisoon	24
4.3.5	Oma lapsuus ja sieltä saatu isän malli	24
4.4	Lisätuen tarve isyyteen liittyen.....	24
4.5	Isyyttä tukeviin ja tietoa antaviin internetsivuihin tutustuminen.....	25
4.6	Kyselystä saatu palaute.....	25
5	PROSESSIN KUVAUS.....	26
6	ISYYS JA SEN KÄYTTÖÖNOTTO.....	28
	LÄHTEET	30
	LIITE 1: WEBROPOL-KYSELY	32
	LIITE 2: ISYYDEN KÄYTTÖÖNOTTO-OPAS.....	38

1 MATKALLA ISYYDEN MAAILMASSA

Kaksi nuorta naista kirjoittaa miehille suunnatun ohjepaketin yhdessä niistä harvoista asioista, jota eivät henkilökohtaisesti edes tänä sukupuolten välisen tasa-arvoisuuden kulta-aikana voi koskaan tulla kokemaan – isyydestä. Opin- näytetyöprosessimme lähtöasetelmaa voisi siis kuvata vähintäänkin mielenkiin- toiseksi. Päätimme kuitenkin tarttua haasteeseen ja seuraavilla sivuilla Sinä, arvoisa lukijamme, pääset itse arvioimaan, kuinka olemme tähän haasteeseen kyenneet vastaamaan.

Miettiessämme opinnäytetyömme aihetta oli meille molemmille selvää, että ha- luamme tehdä työn, joka valmistuttuaan tulisi tarpeeseen ja käyttöön. Toi- veenamme oli myös päästä tekemään produktia, koska tätä kautta koimme henkilökohtaisesti pääsevämme vaikuttamaan paremmin kuin tutkimusta teke- mällä. Järkevimmältä tuntui aloittaa aiheen etsiminen selailemalla Internetistä työelämätahojen Diakonia-ammattikorkeakoululle välittämiä opinnäytetyöaihei- ta. Muutaman mielenkiintoisen aiheen joukosta ykköseksi valikoitui mahdolli- suus osallistua Helsingin NMKY:n isä-lapsi-toiminnan internetsivujen kehittä- miseen. Niin alkoi matkamme isyyden kiehtovaan maailmaan. Kiitos tämän matkan mahdollistamisesta kuuluu sekä aiheesta mielenkiintoisia ja syvä- luotaavia kirjoja julkaisseille tahoille että aivan tavallisille suomalaisille isille, jotka Webropolissa julkaisemamme kyselyn kautta avoimesti jakoivat meille omia ajatuksiaan ja kokemuksiaan isyyden mukanaan tuomiin tunteisiin ja haasteisiin liittyen.

Tulevina sosionomeina ja kirkon nuorisotyöntekijöinä olemme sekä harjoittelu- että työpaikoillamme kohdanneet monenlaisia ihmisiä, elämäntarinoita sekä perheitä. Olemme huomanneet, että jos ihminen voi kotonaan hyvin, hänellä on paremmat mahdollisuudet voida hyvin myös elämänsä muilla osa-alueille. Ko- din ilmapiirin merkitys ihmisen hyvinvoinnille on merkittävä. Haluammekin omalta osaltamme olla edesauttamassa suomalaisen perheen hyvinvointia ja toivomme produktimme auttavan uusia isiä alkuun heidän tärkeässä tehtävä- sään. Nykyään myös isät ovat yhä enemmän läsnä lastensa arjessa, silti kui-

tenkin myös parantamisen varaa löytyy. Lapsuus on ihmisen elämässä ainutlaatuista aikaa sekä lapselle itselleen että hänen vanhemmilleen. Sitä ei ole mahdollista myöhemmin saada takaisin eikä se ole mitenkään korvattavissa. Siksi toiveemme on, että produktimme kannustaa isiä yhä aktiivisemmiksi toimijoiksi lastensa elämässä jo varhaisesta vaiheesta lähtien. Kauppojen hyllyt pullistelevat nykyään äideille suunnatuista ja yleispätevistä lastenhoitooppaista. Toivomme produktimme kuitenkin pureutuvan aiheeseen näkökulmasta, johon ennen kaikkea isät voivat samastua.

Puut ovat värjänneet lehtensä ja pudottaneet ne maahan, tuuli käy yhä kylmemmäksi ja kuura peittää aamuisin kadut. Pitkästi yli vuoden kestänyt opinnäytetyöprosessimme on tullut päätökseensä. Vaikkakin tie on ollut välillä uuvuttava ja loppumattomalta tuntuva, on matka opinnäytetyömme parissa ennen muuta ollut kuitenkin opettavainen ja meidät isyyteen liittyviä kysymyksiä syvällisemmin pohtimaan laittanut taival. Jälkimmäistä toivomme sen produktimme muodossa olevan myös uusille isille.

Toivotamme Sinulle antoisia hetkiä opinnäytetyömme parissa!

Laura Löppönen ja Heidi Mattila

2 ISYYS

Perhe, vanhemmuus ja sen mukana myös isyys ovat kokeneet selvän muutoksen siirryttäessä esimodernista, maatalouspainotteisesta yhteiskunnasta moderniin teolliseen ja postmoderniin, jälkiteolliseen yhteiskuntaan. Nykypäivän ihmisille yksinhuoltajuus, avioero, avoliitto ja lapsenteon myöhentyminen ovat arkipäivää. Perheen määrittely on vaikeutunut eikä ole olemassa vain yhtä oikeanlaista ja hyväksyttyä perhemallia. (Korhonen 1999, 25.)

2.1 Isyyden historia

Maatalousvaltaisessa, esimodernissa yhteiskunnassa lapset miellettiin oman työn jatkajiksi ja vanhempien vanhuuden turvaksi. Lasten kasvattaminen oli osa elämää, ja se hoidettiin työn ohella. Isä oli aina 1900-luvun alkuun saakka perheen pää, joka vastasi perheen elannosta. Tämän takia isät eivät olleet konkreettisesti läheskään niin paljon läsnä lasten arjessa kuin näiden äidit. Isä saattoi työskennellä kotipiirissä, mutta oli silti henkisesti ja emotionaalisesti poissaoleva perheen arjesta. Isä on kuitenkin tuolloin ollut lapsille monesti se korkein auktoriteetti, jolla on viime kädessä ollut ehdoton valta talossa. (Kekäle 2007, 40–41; Korhonen 1999, 26; Mykkänen 2010, 15–16.)

Modernissa yhteiskunnassa isät ovat olleet etäisiä perheen elättäjiä ja talouden turvaajia, jotka ovat käyneet kodin ulkopuolella töissä. Isän ja äidin roolien erilaisuus on korostunut: äidistä tuli ensisijainen vanhempi, joka on vastannut lasten kasvatuksesta sekä hoidosta isän jäädessä taka-alalle. Miesten identiteetti on rakentunut tuolloin yhä vahvemmin palkkatyön, ei isyyden, ympärille. (Kekäle 2007, 40; Mykkänen 2010, 16.)

2.2 Isyys nyky-yhteiskunnassa

Postmodernina aikana mieheyden ja naiseuden erot ovat pikkuhiljaa kyseenalaistuneet ja jaettu vanhemmuus on nostanut päätänsä; isä ja äiti osallistuvat yhtäläisesti lasten hoitoon sekä kasvatukseen. 1900-luvun lopussa ja 2000-luvun alussa isyyskuva on muuttunut yhä enemmän hoivaavaan, osallistuvaan ja vastuulliseen suuntaan. Isyys on yhä enemmän arkivanhemmuutta: isistä halutaan arjen pyörittäjiä ja vastuunjakajia äidin rinnalle. Isän malli on lisääntyvässä määrin vuorovaikutuksellista, saatavilla olemista ja vastuuta ottavaa. Nykysukupolven isät kuvataan hoivaavina, lapsilleen emotionaalisesti läheisinä ja lasten arkeen osallistuvina, vastuullisina vanhempina. (Huttunen 2001, 168–169; Kekäle 2007, 40; Mykkänen 2010, 15–16.)

Tämäntyyliset ominaisuudet tulevat esille myös 2000-luvulla tehdyssä tutkimuksessa *Cultural Images of a Good Mother and a Good Father in Three Generations*. Kyseisessä tutkimuksessa ihmisiä pyydettiin kuvailemaan sekä hyvää isää että hyvää äitiä. Tutkimus suoritettiin haastattelemalla kolmen eri sukupolven suomalaisia. Hyvän isän ominaisuuksien listan kärkeen nousi monta määrettä, jotka tuskin vielä jokunen vuosikymmen sitten sieltä olisivat löytyneet. Useimmin mainittu hyvän isän ominaisuus oli ajan löytäminen lastensa kanssa olemiseen, vaikka hän olisi kuinka kiireinen tahansa. Haastateltujen mukaan hyvän isän piti muun muassa rakastaa lastaan sekä pystyä kuuntelemaan tätä ja ottamaan lastenkin toivomuksia huomioon. Hänen tuli vastaajien mielestä olla myös kärsivällinen. Isä lapsiaan kuuntelevana ja näiden mielipiteet huomioivana hahmona on selkeässä linjassa uudenlaisen nykyaikaisen isäkuvan kanssa. Toisaalta kymmenen tärkeimmän hyvää isää määrittävien ominaisuuksien joukkoon haastatellut listasivat myös jo pitkään perinteisiksi koettuja isän ominaisuuksia kuten sääntöjen sekä kurin ylläpitämisen, auktoriteettina ja mallina toimimisen ja muutoinkin vastuun kantajana olemisen. Isän rooli myös nähtiin edelleen vahvasti perheen elannon hankkijana. (Perälä-Littunen 2004, 77, 108–117.)

Mieheyden ja isyyden määritelmät sekä odotukset ja vaatimukset, joita näihin liittyy, ovat jatkuvassa, joskin hienovaraisessa, muutoksessa. Jokaisella suku-

polvella ja sen isillä on oma historiansa sekä tapansa, jolla he isyyttään toteuttavat. Isyys voidaan nähdä yhteisesti jaettuna, yhtenäisenä ja kollektiivisena kokemuksena, jota rajaavat ja mahdollistavat yhteiskunnalliset puitteet. (Mykkänen 2010, 14.)

2.3 Isyyslaki

Vaikka jokaisella meistä on biologinen isä, se ei tarkoita, että meillä kaikilla olisi juridista isää. Isyyslaki on yksi merkittävimmistä laeista, joka kuului 1970-luvun suureen lakiuudistukseen, niin kutsuttuun lapsipakettiin. Uudistuksen tarkoitus oli poistaa lasten välinen syntymästä ja perheoikeudellisesta asemasta johtuva eriarvoisuus. Isätoimikunnan mietinnössä 1990-luvun lopussa komitea ehdotti, että isyyslain isyysolettamuksen tulisi koskea myös avoliittoja. Tällöin isyyden vahvistaminen voitaisiin vahvistamisen sijasta hoitaa ilmoitusmenettelyllä riidattomissa tapauksissa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 1999, 8,18.)

Isyyslaissa lähtökohtana on lapsen oikeus isään. Lain mukaan avioliitossa syntyvän lapsen isäksi tulee lapsen synnyttäneen naisen aviomies. Mies voi myös tunnustaa tai vahvistaa isyyden, jos mies ei ole naimisissa lapsensa äidin kanssa. Lakiin on tehty lisäys vuonna 2006 koskien hedelmöityshoitojen seurauksena syntyneitä lapsia: lapsen isäksi vahvistetaan mies, joka on yhteisymmärryksessä lapsen äidin kanssa antanut suostumuksen hoitoon. Jos hoitoa on annettu naiselle yksin, voidaan isyys vahvistaa spermanluovuttajan suostumuksella. Isyyttä voidaan myös selvittää, sen vahvistamisesta voidaan määrätä oikeudessa tai se voidaan tietyissä tilanteissa kumota. (Laki isyydestä 1975/700.)

2.4 Isyyden tukeminen

Väestöliiton vuonna 2005 julkaiseman perhebarometrin kyselyyn osallistuneilta perheiltä kysyttiin, millaista tukea he kaipaisivat ja mistä he sitä haluaisivat. Miehet kaipasivat barometrin mukaan naisia useammin tukea lapsen sairasta-

essa samoin kuin taloudellista tukea. Kaksikymppisenä perheellistyneet miehet kaipasivat eniten tukea vanhemmuuteen kasvamisessa, kun taas vanhempien isien joukossa ja naisten keskuudessa tukea kaivattiin enemmän lapsen hoitamisen taidoissa ja tavoissa. Kolmikymppiset perheellistyneet miehet ja naiset olivat nuorina vanhemmaksi tulleita useammin yllättyneitä lapsen hoidon vaativuudesta. Syinä tähän saattaa olla tukiverkoston puute ja vanhempien iän mukanaan tuomat haasteet. Tällaisia haasteita voivat olla muun muassa valvomisen aiheuttama nopeampi väsyminen kuin nuorilla vanhemmilla ja iän yleensä mukanaan tuoma kriittisempi asenne itseään ja muita kohtaan. Tukea perheille kaivattiin eritoten neuvoloilta, mutta myös tuttavilta ja sukulaisilta. (Paajanen 2005, 66–68, 73–74, 82.)

Barometrissa kysyttiin myös, mitkä yhteiskunnan toimenpiteet vanhempien mielestä parhaiten edistäisivät perheiden hyvinvointia sekä perheellistymistä. Tärkeimpänä tekijänä perheiden tukemisessa olisi vastaajien mielestä yhteiskunnan rahallisten tukien korotus. Muita usein mainittuja hyvinvointia edistäviä tekijöitä olisivat työttömyyden alentaminen, pätkätöiden vähentäminen ja perhepoliittisten tukimuotojen muuttaminen. (Paajanen 2005, 69–72.)

Sosiaali- ja terveysministeriön antaman linjauksen mukaan neuvolan tärkeimpiä tehtäviä on tukea vanhempia lapsen kasvatuksessa ja hoidossa. Isien odotuksiin ja heidän tarpeisiinsa on alettu kiinnittää enemmän huomiota, eivätkä isät ole enää vain sivustakatsojan roolissa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2008, 13.) Neuvolassa on hyvä keskustella tulevasta elämänmuutoksesta ja sen vaikutuksesta niin isään kuin äitiinkin. Tukemalla vanhempien voimavaroja pystytään parhaiten edistämään lapsen kasvua ja kehitystä. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2004.)

Neuvolan lisäksi isät saavat tukea myös päiväkodeista: työntekijöiden tulee omalta osaltaan tarjota myönteistä opastusta ja kannustusta isille ja pitää heitä tasavertaisina lapsen äidin kanssa. Muita sosiaalipalveluita, joita yhteiskunta tarjoaa niin isille kuin perheillekin, ovat esimerkiksi kasvatus- ja perheneuvonta sekä lastensuojelu. Isiä tukevaa toimintaa tarjotaan myös muun muassa seura-

kunnissa, järjestöissä sekä erilaisten projektien muodossa. (Sosiaali- ja terveysministeriö 1999, 22–25.)

2.5 Isän ja isyyden mallit

Huttusen (2001, 153,164.) mukaan perinteisessä isän mallissa biologinen, juridinen, sosiaalinen ja psykologinen isyys kuuluvat yhteen. Isä nähdään tässä mallissa nimenomaan perheenpäänä ja elättäjänä, joka asettaa rajat ja pitää kuria yllä. Vaikka hän on poissaolevana, hän on silti perheeseen hyvin olennaisesti kuuluva jäsen. Perinteisestä mallista on syntynyt kaksi uutta kehityssuuntaa: ohenevan ja vahvistuvan isyyden kehityssuunnat. Ohenevassa kehityssuunnassa isyys voi olla pelkästään biologista ja juridista. Tämän seurauksena voi olla psykologinen isättömyys sekä moderni yksinhuoltajuus. Vahvistuvan isyyden kehityssuunnassa isä taasen sitoutuu vahvasti isyyteensä ja on oma-aloitteinen sekä vastuuta ottava vanhempi. Tämän seurauksena monissa perheissä vanhemmuus on jaettua ja yhä enenevä joukko isiä haluaa jäädä kotiin hoitamaan lastaan.

Huttunen on teoksessa *Mies ja muutos* jakanut isyyden kolmeen eri kerrokseen: kulttuuriseen isyyteen, yhteiskunnalliseen isyyteen sekä perheiden isyyteen. Isyydellä on hänen mukaansa syvät kulttuuriset ja yhteiskunnalliset juuret, jotka kumpuavat miehen ja naisen historiasta. Isyydestä ja sen muutoksesta puhuttaessa tulisi tarkentaa minkä tasoisesta isyyden tarkastelusta on kysymys. (Huttunen 1999, 169–170.)

Kulttuurinen isyys ei ole käsitteenä yksiselitteinen; kaikki ihmiset ainakin jollain tasolla jakavat siihen liittyvät uskomukset, ennakkoluulot, asenteet sekä stereotypiat. Jokaisella kulttuurilla on kullakin aikakaudella tietty isyyden malli, joka on enemmän esillä ja yleisesti hyväksytympi kuin muut mallit. Tällainen isyyden malli otetaan aikakautensa miesten keskuudessa Huttusen mukaan itsestään selvyytenä. Jotkin menneisyydessä vaikuttaneet isyyden mallit ovat edelleen osittain nähtävissä. (Huttunen 1999, 170–171.)

Yhteiskunnallisella isyydellä Huttunen tarkoittaa niitä isyydestä vallitsevia käsityksiä, jotka vaikuttavat omalta osaltaan yhteiskunnallisiin ja yhteisöllisiin ratkaisuihin perheistä ja vanhemmuudesta puhuttaessa. Yhteiskunnallinen isyys pohjaa osittain kulttuurisiin isyyskuviin. Suomessa ei ole olemassa mitään virallista julkisen vallan isyysmallia, jonka muottiin kaikkia isiä pyrittäisiin saamaan, mutta miehiin kuitenkin suunnataan jatkuvasti erilaista isyysvalistusta ja asenteiden muokkausta niin asiantuntijoiden kuin julkisenkin sanan taholta. Sekä yhteiskunnan harjoittama perheiden ja vanhemmuuden tukeminen että työelämän suhtautuminen perheisiin ovat myötäilleet pitkälti perinteistä roolijakoa. (Huttunen 1999, 172–174.)

Perheiden isyys on Huttusen mukaan sitä mitä isät ja äidit itse ajattelevat isyydestä, kuinka isät sitä toteuttavat käytännössä ja millaisia kokemuksia heillä omasta isyydestään on. Vaikka jokainen mies tiedostaa millaista kulttuurinen isyys on ja mitä siihen kunakin aikakautena kuuluu, luovat miehet silti itse oman isyytensä. Perheissä toteutuva isyys ei siis välttämättä ole samanlaista kuin vallitseva isyysmalli. (Huttunen 1999, 175–176.)

2.6 Isä Jumala ja isän malli Raamatussa

Isän malli Raamatussa kulkee hyvin keskeisenä teemana koko teoksen läpi. Kolmiyhteinen Jumala kuvataan Isänä, Poikana ja Pyhänä Henkenä. Jeesuksen itse seuraajilleen opettama rukouskin alkaa sanoilla: ”Isä meidän, joka olet taivaissa!” (Raamattu, Matt. 6:9). Erilaisten uskontojen suuressa joukossa kristittyjen tapa puhutella Jumalaansa, maailmankaikkeuden Luojaa, isänä on aintulaatuista.

Jumalan isyydestä on johdettavissa kolme uusitamentillista kristillisen elämän keskeistä periaatetta. Ensinnäkin Jumala suojelee, varjelee ja hoitaa omiaan kuin isä lapsiaan, mikä tuo kristityn elämään perusturvallisuuden ja luottamuksen siihen, että pohjimmiltaan hänen elämänsä ohjaa ihmistä viisaampi tahto. Toiseksi kristitty haluaa olla Jumalan tahdolle kuuliainen samalla tavalla kuin lapsi tottelee isäänsä. Kristitty tunnistaa ja tunnustaa itseään korkeamman

auktoriteetin ja tästä tietoisena haluaa etsiä elämän suuntaviittoja seurakunnan opetuksesta ja kristillisestä elämäntavasta. Kolmanneksi kristitty on Jumalan lapsi siinä merkityksessä, että hän on vielä keskeneräinen. Eettisessä ja elämäntaidollisessa mielessä kristitty on vasta matkalla kohti aikuista kypsyttä ja eheyttä. Täydellistä ei yhdestäkään kristitystä vielä tässä ajassa tule, mutta Jumalan hyvyys antaa Jumalan lapselle kasvun suuntaviitat ja Jumalan armo ja anteeksiantamus rohkeuden jatkaa epäonnistumisesta huolimatta. (Kuula, 2005, 22.)

Isä Jumalan rakkaus ja hyvä tahto ihmisiä kohtaan esiintyvät lukuisissa raamatunkohdissa. Esimerkiksi Vuorisaarnana tunnetussa puheessaan Jeesus opettaa Jumalan isällisestä huolenpidosta. Isä Jumala ei ole joku, jota ihmisen tulee vain palvoa ja miellyttää, vaan hän on henkilö, joka on aidosti kiinnostunut lapsensa asioista: ”Teidän Isänne kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään.” (Raamattu, Matt. 5:48).

Jeesus tietää väkijoukon huolehtivan monista asioista kuten siitä, mitä söisivät, tai siitä, millä itsensä vaatettaisivat. Hän haluaa sanoillaan osoittaa kuulijoilleen Isä Jumalan huolenpidon luoduistaan:

”Katsokaa taivaan lintuja: eivät ne kylvä, eivät ne leikkaa eivätkä kokoa varastoon, ja silti teidän taivaallinen Isänne ruokkii ne. Ja olettehan te paljon enemmän arvoisia kuin linnut!... Teidän taivaallinen Isänne tietää kyllä, että te tarvitsette kaikkea tätä. Etsikää ennen kaikkea Jumalan valtakuntaa ja hänen vanhurskasta tahtoaan, niin teille annetaan kaikki tämäkin.” (Raamattu, Matt. 6:26, 32b, 33).

Jeesus kysyy kuulijoiltaan retorisen kysymyksen, ettei kai kukaan anna pojalleen kiveä kun tämä pyytää leipää, tai käärmettä kun tämä pyytää kalaa, osoittaen samalla myös millainen asenne ja rakkaus maallisella isällä tai äidillä tulisi lastaan kohtaan olla. Hän jatkaa osoittaen Jumalan lapsiinsa kohdistuvan rakkauden: ”Jos kerran te pahat ihmiset osatte antaa lapsillenne kaikenlaista hyvää, niin paljon enemmän teidän taivaallinen Isänne antaa hyvää niille, jotka sitä häneltä pyytävät.” (Raamattu, Matt. 7:11).

Raamatun Isä Jumala ei ole kiinnostunut vain omasta vallastaan, tai siitä, että saisi kannattajikseen enemmistön ihmisistä. Hänelle merkitsee jokainen ihminen: ”Samoin ei teidän taivaallinen Isänne tahdo, että yksikään näistä vähäisistä joutuisi hukkaan.” (Raamattu, Matt. 18:14). Myös Johannes kirjeessään todistaa kristittyjen todella olevan Jumalan lapsia: ”Katsokaa, kuinka suurta rakkautta Isä on meille osoittanut: me olemme saaneet Jumalan lapsen nimen, ja hänen lapsiaan me myös olemme.” (Raamattu, 1. Joh. 3:1a). Jumalasta isänä, ja kristittyjen kuulumisesta hänen perheeseensä, puhutaan myös muun muassa Jesajan kirjassa (Raamattu, Jes. 64:7), Roomalaiskirjeessä (Raamattu, Room. 8:14–15), Galatalaiskirjeessä (Raamattu, Gal. 4:6–7) ja Efesolaiskirjeessä (Raamattu, Ef. 2:18–19).

Vaikkakaan ihminen ei pysty koskaan olemaan Jumalan vertainen ja täydellinen, antavat kuvaukset taivaallisesta Isästä kuitenkin mallin myös siitä, millaiseksi ja millaiseen suhteeseen lapsensa kanssa myös maallisen isän tulisi pyrkiä. ”Tämän vuoksi minä polvistun Isän eteen, hänen, jonka asemaa jokainen isän ja lapsen suhde taivaassa ja maan päällä kuvastaa.” (Raamattu, Ef. 3:14–15). Mallin siitä, millainen maallisen isän tulisi olla, voi lukea raamatunkohdista, jotka kuvaavat Jumalaa isänä, sillä maallisen isä–lapsisuhteen tulisi heijastaa taivaallista isä–lapsisuhdetta. Raamattu antaa kuitenkin myös suoranaisia ohjeita isille siitä, millaisia näiden tulisi olla. Isiä varoitetaan jatkuvasti moittimasta lapsiaan, etteivät nämä masentuisi (Raamattu, Kol. 3:21). Heitä kehoitetaan myös olemaan herättämättä lapsissaan vihaa, vaan sen sijaan kasvattamaan ja ojentamaan heitä Herran tahdon mukaan (Raamattu, Ef. 6:4).

On merkille pantavaa, että puhuttaessa vanhempien suhteesta lapsiin otetaan Raamatussa korostetusti esille nimenomaan isän asennoituminen, ei äidin. Raamattu kuvaa miehen perheensä pääksi niin kuin Kristus on seurakunnan pää (Raamattu, Ef. 5:23). Miehen tulisi samanlaisella rakkaudella ohjata perhettänsä, jolla Kristus ohjaa seurakuntaansa. Ensisijaisesti isä joutuu kasvattamaan lapsiansa kuriin ja näin ollen myös heitä ojentamaan. Raamattu kuitenkin varoittaa isää kovuudesta ja jyrkkyydestä, sillä se herättää lapsissa sisäisen vastustuksen ja lopulta vihan. Tällainen kasvatus, jonka seurauksena on lasten viha, ei voi mitenkään olla oikea eikä Herran tahdon mukainen. Isän vastuu

perheen päänä ja kasvatusvastuu lapsistaan onkin valtavan suuri tehtävä kun rajat täytyisi osata asettaa rakkaudellisesti niin kuin Kristuskin tekee. (Peltola, 2004, 246–247.)

3 NUORTEN MIESTEN KRISTILLINEN YHDISTYS

3.1 NMKY-liikkeen historia

NMKY-liikkeen, eli Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys -liikkeen, perusti kauppa-apulainen George Williams 11 ystävänsä kanssa Lontoossa 6. kesäkuuta 1844. Liikkeen säännöt vahvistettiin 8. marraskuuta 1844, ja jotkut tahot pitivätkin tätä myöhempää päivämäärää liikkeen virallisena perustuspäivänä. Perustajat kuuluivat neljään eri kirkkokuntaan mistä johtuen liike sai alusta alkaen yhteiskristillisen luonteen. George Williams ystävineen oli huolestunut aikansa nuorten kasvupohjasta sekä vapaa-ajan harrastus- ja toimintamahdollisuuksista (Helsingin NMKY i.a.). NMKY:n tarkoituksena olikin ”nuorten miesten hengellisen ja tietopuolisen tilan parantaminen”. Tähän tavoitteeseen pyrittiin aluksi muun muassa järjestämällä raamattutunteja ja rukouskokouksia sekä ihmisten yhteisöjä kehittämällä. (World Alliance of YMCAs 2010: Kuujo 1979, 9: YNNI 100 vuotta 1996, 9.)

Levittyään ensin Lontoosta useisiin Englannin, Skotlannin sekä Irlannin kaupunkeihin levisi NMKY-liike 1800-luvun puolivälissä myös useisiin länsieurooppalaisiin maihin sekä Kanadaan ja Yhdysvaltoihin (YNNI 100 vuotta 1996, 9-10). NMKY:tä todelliseksi maailmanlaajuiseksi liikkeeksi ajoi Genovan NMKY:n sihteeri Henry Dunant. Hän vakuutti NMKY:n organisaation maailmankonferenssin järjestämisen tärkeydestä. Vuonna 1855 Pariisissa järjestettiin NMKY-liikkeen ensimmäinen maailmankonferenssi, johon saapui 99 osallistujaa yhdeksästä eri maasta. Tällöin perustettiin NMKY:n maailmanliitto, jonka tarkoituksena oli yhteyden ja yhteistyön ylläpitäminen eri jäsenmaiden NMKY-liikkeiden välillä. Ensimmäisen konferenssin aikana muokattiin myös NMKY-liikkeen peruseriaate, jonka mukaan liikkeen pyrkimyksenä oli koota yhteen Jeesuksen Kristuksen Vapahtajakseen tunnustavat nuoret miehet, joiden haluna oli Pyhän Raamatun mukaisesti olla hänen opetuslapsiansa ja jotka sekä uskossa että elämässään halusivat toimia hänen valtakuntansa levittämiseksi nuorten miesten keskuuteen. (World Alliance of YMCAs 2010: Kuujo 1979, 9: YNNI 100 vuotta, 10.)

Nykyään NMKY-liike, englanniksi YMCA eli Young Men's Christian Association toimii 125 maassa ja siihen kuuluu maailmanlaajuisesti yli 45 miljoonaa jäsentä. NMKY on nykyään maailman suurin ei-poliittinen nuorisoliike. Toiminta perustuu ns. "kolmio-periaatteelle", jossa sekä fyysinen, henkinen että hengellinen kasvu mielletään kaikki yhtä tärkeiksi ihmisen tasapainoiselle kehitykselle. NMKY:n paikallisyhdistykset eri maissa järjestävät omaa toimintaansa sen mukaan mikä kussakin yhteiskunnassa koetaan tarpeelliseksi. Kansainvälisesti NMKY työskentelee nykyään myös muun muassa rauhan, koulutuksen sekä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi. (Helsingin NMKY i.a.: World Alliance of YMCAs 2010.)

3.2 NMKY-liike Suomessa

Elokuussa vuonna 1888 Tukholmassa järjestettiin NMKY:n 11. maailmankonferenssi johon osallistui myös kuusi suomalaista, heidän joukossaan muun muassa valtioneuvos Z. Topelius sekä ylioppilas Arthur Hjelt. Suomalaiset eivät osallistuneet konferenssiin virallisina edustajina, mutta olivat vaikuttuneita kuulemastaan. Lokakuussa 1888 Hjelt luennoi Helsingin Uskonnollisessa Keskusteluseurassa kristillisen nuorukaisyhdistyksen tarpeellisuudesta. Hän esitteli Tukholman konferenssia sekä NMKY:n työtapoja ja ehdotti esityksensä lopuksi Suomeen perustettavan NMKY:n. Keskusteluseura puolsi Hjeltin esitystä ja asia päätettiin esitellä Helsingin pappiskonferenssissa. Myös papisto kannatti esitystä. Asiasta haluttiin kuitenkin vielä keskustella vanhempien ja kokoneempien seurakunnan jäsenten kanssa. Seuraavassakin pappiskonferenssissa oli yksimielisiä yhdistyksen perustamisen välttämättömyydestä, mutta erimielisyyttä syntyi kysymyksestä tulisiko Suomen NMKY:n olla evankelis-luterilainen vai yleiskristillinen. Tästä johtuen syntyi lopulta kaksi erillistä yhdistystä. Yleiskristillisen Nuorten Miesten Kristillinen Yhdistys Suomessa säännöt jätettiin senaattiin hyväksyttäväksi 22. maaliskuuta 1888. Kesti kuitenkin yli vuoden kun ne kiersivät kaikki Suomen tuomiokapitulit lausuntoa varten. Säännöt hyväksyttiin 8. toukokuuta 1889. Uskonnollinen Keskusteluseura päätti syksyllä 1889 hajota ja muodostua NMKY:ksi. Perustava kokous pidettiin 17. marraskuuta 1889. (YNNI 100 vuotta 1996, 12–13.)

Alkuaikoina NMKY:n toiminta Suomessa koostui raamattupiireistä, keskustelukokouksista sekä oppikursseista. Keskustelukokouksissa käsiteltiin yhteiskunnallisia aiheita, kuten ”Ovatko lakot oikeutettuja?” tai ”Kapitaali ja työ”. Oppikursseilla opetettiin muun muassa matematiikkaa, kieliä sekä kirjanpitoa. Parin ensimmäisen vuosikymmenensä aikana NMKY loi myös vilkkaan kustannustoiminnan. Tampereen kesäkokouksessa vuonna 1905 perustettiin Nuorten Miesten Kristillisten Yhdistysten liitto. Liitto hyväksyi toimintaansa jäsenikseen myös naisia. Sekayhdistykset ottivat nimekseen Nuorten Kristillinen Yhdistys. (Kuujo 1979, 14, 17, 20.)

Nykyään NMKY:n toimintaa on 71 yhdistyksessä eri puolilla Suomea. Toiminta on laaja-alaista. Siihen kuuluu nuoriso-, partio-, musiikki- sekä liikuntatyötä, isä-lapsi-toimintaa, avioliitto- ja parisuhdetyötä, ehkäisevää päihdetyötä sekä sosiaalitoimintaa. Valistavaa päihdekasvatustyötä tehdään kouluissa sekä erilaisissa harrastusryhmissä. Sosiaalitoimeen kuuluu muun muassa lastensuojelun jälki- ja avohuollossa toimiminen sekä isä-lapsi- toiminta. (Yhteistä toimintaa isille ja lapsille i.a.: Namikan pienryhmäkoti 2005: Turun NMKY – sosiaalitoiminta i.a.)

3.3 HNMKY eli Helsingin NMKY

Helsingissä NMKY-toiminta alkoi vuonna 1888 kun Helsingin NMKY perustettiin. Nykyään HNMKY tarjoaa monipuolisia harrastusmahdollisuuksia sekä lapsille, nuorille että aikuisille, sisältäen muun muassa liikuntaa, musiikkia, seikkailua, partiota, illanviettoja, raamattupiirejä, kursseja sekä leirejä. Ehkäisevää päihdetyötä tehdään yhteistyössä koulujen, urheiluseurojen, seurakuntien sekä järjestöjen kanssa. HNMKY tekee myös monipuolista avioliittotyötä muun muassa seminaarien, leirien sekä raamattupiiri- ja rukoustoiminnan muodossa. HNMKY:n toiminta tavoittaa noin 4000 henkeä. (Helsingin NMKY i.a.)

3.4 NMKY:n isä–lapsi-toiminta

NMKY:n järjestämä isä–lapsi-toiminta on valtakunnallista ja sen tavoite on mahdollistaa isien ja lasten keskinäinen kohtaaminen. Tervetulleita mukaan toimintaan isiensä kanssa ovat sekä tytöt että pojat. Toiminnan tarkoitus on edistää isien ja lasten henkistä, hengellistä sekä fyysistä hyvinvointia. Toimintaa järjestetään kahdeksalla eri paikkakunnalla ja paikkakunnasta riippuen toiminta voi vaihdella paljonkin. Yleisiä isä–lapsi-toiminnan toteuttamismuotoja ovat leirit, retket, kerhot sekä kurssit. Näiden ohjelmat ja teemat vaihtelevat. Suuri osa kerhoista on kuitenkin urheilupainotteisia, esimerkiksi sähly- tai koripallokerhoja. (Yhteistä toimintaa isille ja lapsille i.a.)

Helsingin NMKY noudattaa isä–lapsi-toiminnassaan yhdenvertaisuuden, kumppanuuden sekä kuuntelemisen arvoja. Kristillisen ihmiskäsityksen mukaan ihmisten ainutlaatuisuutta kunnioitetaan ja erilaisuus hyväksytään. Kumppanuudella toiminnassa tarkoitetaan muun muassa tasavertaista yhdessä elämistä, yhteistyötä sekä toisen huomioon ottamista. Toiminnassa huomioidaan myös ihmisen perustarve, kuulluksi ja nähdyksi tuleminen. HNMKY:n toimintaa toteutetaankin tavallisten ihmisten tarpeista käsin. HNMKY:n isä–lapsi-toiminnan retket ja leirit ovat pääasiassa urheilupainotteisia sekä isät ja lapset luontoon ulkoilemaan vieviä. Useamman päivän kestäviä retkiä ja leirejä on järjestetty muun muassa laskettelukeskuksiin, Lappiin ruskaa katsomaan sekä kotieläintarhaan. Päiväretkillä isät ja lapset ovat käyneet muun muassa melomassa, luistelemassa sekä kiipeilemässä kallioilla. (Yhteistä toimintaa isille ja lapsille i.a.)

4 TUTKIMUS

Toteutimme opinnäytetyötämme varten Webropol-pohjaisen, isille suunnatun kyselyn (liite 1). Tämän tarkoituksena oli saada taustatietoa isyydestä isien omien kokemusten kautta sekä herättää meissä ideoita siitä mistä aiheista ja millaisia artikkeleita meidän tulisi opinnäytetyömme tuotteeseen tuottaa. Kysely löytyy opinnäytetyömme liitteistä.

Pohdimme pitkään tuotteeseen tulevia kysymyksiä: miten niistä saisi tarpeeksi laajoja, jotta saisimme haluamme tiedot, mutta kuitenkin tarpeeksi suppeat, niin että kyselyyn vastaaminen pysyisi mielekkäänä. Oman haasteensa kysymysten luomiseen toi se, ettemme oikein tieneet mitä haluaisimme isiltä kysyä. Opinnäytetyömme tuotteen aihe ja tyyli eivät olleet vielä tuohon mennessä selkeyntyneet, joten pyrimme luomaan mahdollisimman monipuolisia artikkeleita.

Aloitimme kyselyn niin sanotuilla helpoilla kysymyksillä, kuten minkä ikäisiä isät olivat ja kuinka paljon heillä oli lapsia. Kyselyn toiseen osaan kuului kysymyksiä erilaisista palveluista: halusimme tietää kuinka hyvin isät tunsivat erilaisia lapsiperheille suunnattuja palveluja ja olivatko he niitä käyttäneet tai osallistuneet niihin yhdessä lapsensa kanssa. Kolmannessa osiossa siirryimme henkilökohtaisempiin aiheisiin, jotka liittyivät isyyden aiheuttamiin kysymyksiin ja haasteisiin. Lopuksi pyysimme palautetta kyselystä ja kysyimme opinnäytetyöryhmämme toiveesta siitä olivatko isät koskaan vierailleet tietyillä isyyteen ja vanhemmuuteen liittyvillä internetsivuilla. Kyselyyn vastaajat saivat halutessaan jättää yhteystietonsa ennen vastausten tallentamista.

Mainostimme kyselyä lapsiperheille suunnatuilla keskustelupalstoilla Internetissä, esimerkiksi osoitteissa libero.fi ja kaksplus.fi. Kyselyyn saimme vastauksia yhteensä 41 kappaletta. Näistä vastauksista kaksi olivat sellaisia, joita emme voineet käyttää hyödyksi: toisessa jätettiin vastaamatta suurimpaan osaan kysymyksistä ja toisessa vastaaja vastasi kysymyksiin erittäin asiattomasti, mitä ilmeisimmin pilailumielessä. Vastaajista 13 jätti meille yhteystietonsa mahdollis-

ta jatkokyselyä varten. Jatkokyselyä ei kuitenkaan koettu tarpeelliseksi toteuttaa rajallisen ajan puitteissa ja koska kysely ei ollut opinnäytetyömme produkti vaan ainoastaan produktin tukemisen väline. Olemme tehneet vastauksista koosteen, joka löytyy ohesta. Kaikki kyselyyn tulleet vastaukset ovat tämän opinnäytetyön tekijöiden sekä työyhteisötahomme hallussa.

4.1 Perustiedot

Kyselyyn vastasi yhteensä 41 isää. Heistä 19 kuului ikäryhmään 19–29-vuotiaat, samoin 19 ikäryhmään 30–39-vuotiaat ja kolme ikäryhmään 40–49-vuotiaat. Suurin osa vastaajista asuu suuressa tai keskisuuressa kaupungissa. Kahta vastaajaa lukuun ottamatta kaikkien lapset ovat syntyneet 2000-luvulla. Suurin osa isistä asuu samassa taloudessa lastensa kanssa.

4.2 Palveluiden käyttäminen ja niiden tunteminen

4.2.1 Neuvola

Suurin osa vastanneista isistä oli käynyt neuvolassa ja tunsu melko hyvin sen toiminnan. Osa vastaajista kritisoi neuvolan palveluita liiasta äitikeskeisyydestä ja isien unohtamisesta. Myös neuvolahenkilökunnan asiantuntemukseen ja motivaatioon kiinnitettiin huomiota. Osa vastaajista suhtautui neuvolaan positiivisesti tai neutraalisti, mutta joidenkin kohdalla neuvolassa ja sen toiminnassa nähtiin paljon puutteita.

4.2.2 Perheneuvola

Noin neljäsosa vastaajista on käyttänyt perheneuvolan palveluita. Lopuista kahdesta kolmasosasta monet eivät tienneet mikä kyseinen palvelu oli tai löytykö heidän paikkakunnaltaan sellaista. Osa koki hyötynensä perheneuvolan

palveluista ja osa taas koki palveluiden sopivan enemmän moniongelmaisille perheille kuin tavallisille suomalaisille keskivertoperheille.

4.2.3 Leikki- ja asukaspuisto

Noin 60 % kyselyyn vastanneista isistä oli käynyt lapsensa tai lapsiensa kanssa leikki- tai asukaspuistossa. Heistä kaikki olivat saaneet hyviä kokemuksia kyseisistä paikoista. Kysymyksen vastausten perusteella isät eivät olleet käyttäneet hyväkseen puistojen ohjattua, maksutonta toimintaa, vaan viihtyneet lastensa kanssa enemmän esimerkiksi keinuissa ja hiekkalaatikolla.

4.2.4 Seurakunnan lapsi- ja perhekerhot, leirit ym. toiminta

Reilu kolmasosa vastaajista on osallistunut yhdessä lastensa kanssa tai lapset ovat osallistuneet seurakunnan lapsi- ja perhetyön tarjoamiin palveluihin. Palveluiden käyttäjistä kaikki suhtautuivat niihin myönteisesti tai neutraalisti. Harva oli osallistunut palveluihin yhdessä lastensa kanssa, suurimmalla osalla lapset osallistuivat itsenäisesti esimerkiksi iltapäiväkerhoon. Osa niistä, jotka eivät ole palveluita käyttäneet, kokivat että seurakunnan toiminta on aivopesua ja tuputtamista, kun taas osa suhtautui toimintaan neutraalisti tai positiivisesti ja kertoi harkitsevansa seurakunnan tarjoaminen lapsityön toimintamuotojen käyttämistä.

4.2.5 Isyysvapaa

Kolme neljäsosaa vastaajista on käyttänyt mahdollisuutensa isyysvapaaseen joko kaikkien tai joidenkin lastensa kohdalla. Vastausten perusteella isät tiesivät mikä isyysvapaa oli ja kokivat sen erittäin myönteisenä asiana. Monet toivoivat, että isyysvapaa olisi pidempi ja taloudellisesti turvatumpi. Kaikilla ei ollut mahdollisuutta pitää isyysvapaata taloudellisen tilanteen vuoksi. Eräs vastaan-

neista isistä nosti esille seikan, että isyysvapaan pitäminen on monesti helpompaa työssäkäyville kuin opiskeleville isille.

4.3 Isyyden herättämät kysymykset ja haasteet

4.3.1 Isäksi tuleminen

Tieto isäksi tulemisesta nosti suurimmalla osalla vastaajista monia kysymyksiä ja huolia pinnalle. Tällaisia olivat muun muassa arjen ja elämän muuttuminen lapsen syntyessä, valmius isyyteen ja sen tuomaan vastuuseen, taloudelliset kysymykset ja oma sekä puolison jaksaminen. Ainoastaan muutama vastanneista isistä kertoi vastauksessaan, ettei tieto isyydestä herättänyt heissä sen suurempia huoli ja kysymyksiä, vaan he ajattelivat ennemminkin että kyllä se lapsi sitten kouluttaa.

4.3.2 Esikoislapsi

Erityisesti esikoislapsen kohdalla monilla isistä kysymykset liittyivät arkielämän tilanteisiin, esimerkiksi vaipanvaihtoon ja lapsen itkemiseen. Monet kokivat myös haasteeksi sen, miten lapsi kasvatetaan oikein, kunnolliseksi kansalaiseksi. Oma jaksaminen ja vastuunkantokyky oli myös mietityttänyt näitä isiä.

4.3.3 Muut lapset

Muiden lasten kohdalla arkiset kysymykset eivät tulleet isien kohdalla enää niin vahvasti esille kuin edellisen kysymyksen vastauksissa. Tämän kysymyksen vastauksissa pohdittiin ajan tasaisesti jakamista lasten kesken ja lasten välisiä suhteita. Lapsiluvun kasvaessa pohdittiin myös perhe-elämän ja työn yhdistämisen haasteita.

4.3.4 Suhde puolisoon

Kysymysten vastauksissa monet isät nostivat esille suhteen ylläpidon haasteellisuuden lapsiperheessä. Osa isistä oli myös huolestuneita oman puolisonsa jaksamisesta kotona lapsen/lasten kanssa. Seksuaalisen elämän muuttuminen tai seksuaalisten halujen loppuminen herätti myös paljon kysymyksiä vastanneissa. Monet kaipasivat kahdenkeskistä aikaa puolisonsa kanssa, mutta toteivat, ettei sen ajan saaminen lapsiperheissä ollut kovin helppoa. Muutama vastaajista kertoi vastauksessaan parisuhteen pysyneen samanlaisena kuin aiemmin ja lapsen vain vahvistaneen sitä.

4.3.5 Oma lapsuus ja sieltä saatu isän malli

Noin kolmasosa vastaajista koki, että heidän oman isänsä isänmalli ei ollut hyvä, ja että he halusivat muuttaa sitä ainakin joiltain osin. Loput näkivät saamansa isänmallin hyvänä ja halusivat kasvattaa omat lapsensa samalla tavalla tai sitten hieman ko. mallia muokaten enemmän itsensä näköiseksi. Yksi vastaajista kertoi itse kokeneensa fyysisen kurituksen esimerkiksi tukkapölyyn ja luunapit hyväksi kurinpitomenetelmäksi ja toivoi, että ne olisivat edelleen sallittuja lasten kasvatuksessa. Muutamat vastanneista eivät osanneet kertoa mitä mieltä olivat saamastaan kasvatuksesta ja isänmallista.

4.4 Lisätuen tarve isyyteen liittyen

Melkein puolet kyselyyn vastanneista eivät osanneet kertoa asioita, joissa olisivat kaivanneet enemmän tukea. Osa olisi kaivannut tukea omaan epävarmuuteensa isänä, parisuhteen ylläpitämiseen ja isien huomioimista neuvolassa. Myös taloudellista tukea vanhemmuuteen kaivattiin. Osa isistä koki, että oli saanut tarvittavan tuen ympärillä olevaltaan tukiverkostolta, mutta eräs isistä pohti sitä, että mistä perhe ja isät saavat tukea esimerkiksi arjen asioihin, jos esimerkiksi sukulaiset eivät asu lähellä.

4.5 Isyyttä tukeviin ja tietoa antaviin internetsivuihin tutustuminen

Kyselyssämme kysyimme isiltä sitä olivatko he koskaan vierailleet tietyillä isyyttä tukevilla ja siitä tietoa antavilla Internetsivuilla. NMKY:n isä-lapsi-sivustoon oli tutustunut yksi vastaajista, sosiaali- ja terveysministeriön perhevapaakampanjan sivustoon yhdeksän vastaajista, Lapsitiedon Keskuksen sivustoon kolme vastaajista ja Väestöliiton parisuhdesivustoon kahdeksan vastaajista.

4.6 Kyselystä saatu palaute

Kyselyn lopussa kysyimme vielä palautetta vastaajilta. Palautetta tuli noin neljäosalta vastaajista. Muutamat vastaajista olisivat toivoneet tarkempia kysymyksiä. Yksi olisi toivonut, että olisimme määritelleet mikä on iso kaupunki, keskikokoinen kaupunki ja pieni kaupunki. Muuten palaute oli positiivista.

5 PROSESSIN KUVAUS

Halusimme opinnäytetyöksemme tehdä jotain työelämälähtöistä, opinnäytetyön, joka tulisi valmistuttuaan tarpeeseen ja käyttöön. Aiheen löysimme Diakonia-ammattikorkeakoulun omasta opinnäytetyöaihevälityksestä. Tapasimme työelämätahon ensimmäistä kertaa elokuussa 2009 Helsingin NMKY:ssä, jolloin sovimme produktin pääpiirteistä. Opinnäytetyönämme sovimme valmistavamme HNMKY:n isä-lapsi-projektin internetsivustolle ”Isyyden käyttöönottoppaan”. Tämä uusille isille suunnattua opas koostuisi noin kymmenestä artikkelista, joissa käsiteltäisiin erilaisia isäksi tulemiseen liittyviä kysymyksiä. Yhteyshenkilönämme HNMKY:ssä toimi isä-lapsi-projektin projektipäällikkö Ari Inkinen.

Syksyn 2009 ajan opinnäytetyöprosessi oli käytännössä tauolla aiheeseen liittyvien kirjojen lukemista lukuun ottamatta. Tammikuussa 2010 aloimme valmistaa kysymyslomaketta, jolla keräisimme taustatietoa produktiamme varten. Kysymysten keksiminen ja muokkaaminen osoittautui haasteelliseksi. Aluksi tuntui vaikealta valikoida mikä kaikki olisi oleellista kysyä ja ennen kaikkea miten kysymykset tulisi muotoilla, jotta saisimme selville produktimme kannalta tärkeitä asioita. Halusimme ennen produktin kirjoittamista selvittää kohderyhmälämmme, eli isiltä itseltään, millaisia haasteita he olivat omassa isyydessään kohdanneet ja minkälaisissa asioissa isyytensä alkutaipaleella he olisivat kaivanneet lisää tietoutta ja tukea. Helmikuun puolivälissä 2010 saimme kysymyslomakkeen valmiiksi. Kysely laitettiin Webropoliin joka on tiedon keräämiseen ja analysointiin tarkoitettu internetsovellus. Mainostimme kyselyä internetissä lapsiperheille suunnattujen internetsivustojen keskustelupalstoilla. Näitä sivustoja olivat muun muassa libero.fi, kaksplus.fi sekä perhe.fi. Vastauksia kyselyymme saimme yhteensä 41 kappaletta.

Toukokuussa 2010 kävimme keskustelemassa Ari Inkisen kanssa kyselymme tuloksista. Olimme vastausten pohjalta valikoineet aiheita, joista kyselyyn vastanneet isät eniten mainitsivat kaivanneensa lisää tietoutta. Yhdessä Ari Inki-

sen kanssa HNMKY:n toiveita kuunnellen valikoimme aiheista keskeisimmät kymmenen, joista aloimme työstää artikkeleja.

Työelämätahomme HNMKY toivoi produktin olevan valmis jo alkusyksystä 2010, joten kesän ja alkusyksyn ajan keskityimme lähinnä opinnäytetyömme produktiosan, eli artikkeleiden kirjoittamiseen. Lähetimme keskeneräisiä artikkeleja Ari Inkisen arvioitavaksi ja kommentoitavaksi ennen lopullisen produktimme valmistumista. Produkti (liite 2) valmistui ja luovutettiin HNMKY:n käyttöön syyskuussa 2010.

Tämän jälkeen työstimme muuta opinnäytetyöhömmä liittyvää sisältöä, jota olimme kirjoittaneet jonkin verran jo myös samaan aikaan kun työstimme produktiamme. Tämä muu sisältö käsitti lähinnä tietoperustaa isyydestä, NMKY:stä ja HNMKY:stä. Opinnäytetyömme ensimmäinen versio kokonaisuudessaan valmistui esitarkastuspäivään, marraskuun alkuun mennessä.

Esitarkastuksesta saamamme palautteen perusteella korjasimme työssämme esiintyviä kielioppivirheitä sekä kirjoitimme hieman lisää tekstiä tietoperustaan. Toivoimme materiaaliin liittyen myös palautetta HNMKY:ltä, mutta Ari Inkinen ei sitä meille toimittanut useista pyynnöistä huolimatta opinnäytetyön palautuspäivään mennessä. Ainoa palaute, jota materiaalista ja opinnäytetyöprosessista saimme, oli seuraavanlainen: opinnäytetyö eteni niin kuin opinnäytetyöt yleensä ja opiskelijat tekivät sen mikä oli tavoitteena.

6 ISYYS JA SEN KÄYTTÖNOTTO

Isyyttä on tutkittu sen eri muodoissa jo pitkään. Käytämme opinnäytetyössämme joitakin niistä monista tutkimuksista, joita isyyden saralla on viimeisen noin kymmenen vuoden aikana tuotettu. Näiden tutkimuksien mukaan isyys on ollut selvässä, joskin hienovaraisessa muutoksessa jo pidemmän aikaa. Kulttuurillisen isyyden muutos vaikuttaa yhteiskunnalliseen isyyteen, ja nämä yhdessä vaikuttavat osaltaan käytännössä tapahtuvaan isyyteen.

Opinnäytetyömme tarkoituksena oli tuottaa materiaalia NMKY:n isä–lapsi-projektin internetsivuille. Työstämämme Isyyden käyttöönotto-opas (liite 2) on tehty heiltä saamiemme ohjeiden mukaan ja luovutettu projektin käyttöön. Oppaan artikkelit on jaettu neljään osaan: ajatuksia herättävään johdantoon, tiivistelmään, varsinaiseen tekstiosaan ja pohdintaan. Runko rakennettiin tällaiseksi, jotta artikkeleja ja niiden osia voisi hyödyntää mahdollisimman monipuolisesti. Artikkelien eri osia voidaan käyttää joko yksinään tai yhdistelemällä kahta tai useampaa osaa keskenään. Tämä mahdollistaa artikkelien käytön esimerkiksi pienten oppaiden, esitteiden tai vaikkapa lasinalusten muodossa. Toivomme, että materiaalipakettia tultaisiin käyttämään tulevaisuudessa sen eri muodoissa.

Isyys opinnäytetyön aiheena on erittäin monitahoinen ja sitä voi käsitellä moneltakin eri näkökannalta. Oma opinnäytetyötämme tehdessä emme löytäneet kovinkaan montaa muuta isyyteen liittyvää opinnäytetyötä. Näistä muutamista kuitenkin huomasimme sen, että varsinkin isyyden muutos on ollut ajankohtainen aihe viime vuosina. Toivoisimme, että tämän aiheen ja isyyden tutkimiseen ylipäätensä kiinnitettäisiin enemmän huomiota tulevaisuudessa esimerkiksi opinnäytetöiden muodossa. Isyys opinnäytetyön aiheena on omiaan varsinkin lastentarhanopettajan pätevyyttä suorittaville opiskelijoille. Uskomme myös, että työyhteisötahollamme, HNMKY:llä, sekä isä–lapsi-projektilla on varmasti tarvetta tulevaisuudessa uusille opinnäytetöille.

Opinnäytetyö on ollut yhteinen projektimme, jota olemme työstäneet sekä yhdessä että erikseen. Reilun vuoden kestänyt prosessi on perehdyttänyt meitä siihen maailmaan, jossa nykyisät ja isät ennen heitä ovat eläneet. Olemme kiitollisia tästä etuoikeutetusta matkasta suomalaisen isän kanssa. Tämä varmasti mahdollistaa omalta osaltaan myös oman tulevan aviomiehen ymmärtämistä ja hänen tukemistaan isyydessä.

LÄHTEET

- Helsingin NMKY i.a. Viitattu 18.2.2010. <http://www.hnmky.fi/>
- Huttunen, Jouko 1999. Muuttunut ja muuttuva isyys. Teoksessa Arto Jokinen (toim.) Mies ja muutos – Kriittisen miestutkimuksen teemoja. Tampere: Tampere University Press, 169–193.
- Huttunen, Jouko 2001. Isänä olemisen uudet suunnat: Hoiva-isiä, etä-isiä ja ero-isiä. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Kekäle, Jari 2007. Postmoderni isyys ja uskonnollisuus – tarinallinen näkökulma. Joensuun yliopiston teologisia julkaisuja, N:o 19. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Korhonen, Merja 1999. Isyyden muutos: Keski-ikäisten miesten lapsuuskokemukset ja oma vanhemmuus, 1. painos. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja, N:o 39. Joensuu: Joensuun yliopisto. Väitöskirja.
- Kuujo, Erkki 1979. 90 vuotta NMKY työtä – Helsingin Nuorten Miesten Kristillisen Yhdistyksen historia. Helsinki: NMKY.
- Kuula, Kari 2005. Usko, perhe ja rakkaus: Raamatullisia esseitä kasvatukseen ja kasvamiseen. Kirkkohallituksen julkaisuja, 2005:4. Helsinki: Kirkkohallitus.
- Laki isyydestä 1975/700, 5.9.1975. Viitattu 25.10.2010.
<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1975/19750700>
- Mykkänen, Johanna 2010. Isäksi tulon tarinat, tunteet ja toimijuus. Jyväskylä studies in education, psychology and social research, N:o 382. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Namikan pienryhmäkoti 2005. Viitattu 30.10.2010.
<http://namikanpienryhmakoti.sporttisaitti.com/>
- Paajanen, Pirjo 2005. Eri teitä vanhemmuuteen – kaksikymppisenä ja kolmekymppisenä lapsen saaneiden näkemyksiä perheellistymisestä ja vanhemmuudesta. Perhebarometri 2005. Väestötutkimuslaitos, katsauksia E 21/2005. Helsinki: Väestöliitto.
- Peltola, Olavi 2004. Löytöretki Uuteen testamenttiin. Kauniainen: Perussanoma Oy.

- Perälä-Littunen, Satu 2004. Cultural Images of a Good Mother and a Good Father in Three Generations. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 239. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Väitöskirja.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 1999. Isätoimikunnan mietintö. Komiteamietintö 1999:1. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2004. Lastenneuvola lapsiperheiden tukena – opas työntekijöille. Sosiaali- ja terveysministeriön oppaita 14. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Sosiaali- ja terveysministeriö 2008. Isien ja isyyden tukeminen äitiys- ja lastenneuvoloissa. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä 2008:24. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Turun NMKY – sosiaalitoiminta i.a. Viitattu 28.10.2010.
<http://www.tunmky.fi/sosiaalitoiminta/www/>
- World Alliance of YMCAs 2010. Viitattu 25.9.2010. <http://www.ymca.int/>
- Yhteistä toimintaa isille ja lapsille i.a. Viitattu 15.5.2010. <http://www.isa-lapsi.fi/>
- YNNI 100 vuotta – Oulun NMKY 1896–1996 1996. Helsinki: NMKY.

LIITE 1: WEBROPOL-KYSELY

SIVU 1:

Kysely isyydestä

Hei!

Opiskelemme Diakonia-ammattikorkeakoulussa sosionomeiksi. Teemme opinnäytetyönämme tukipakettia uusille isille isa-lapsi.fi-sivustolle.

Työtämme varten tarvitsemme teidän, isien, mielipiteitä, kokemuksia ja kysymyksiä isyydestä. Olemme erittäin kiitollisia jokaisesta vastauksesta, jonka saamme tämän kyselyn kautta.

Kyselyyn vastaaminen kestää noin 10 minuuttia. Vastaaminen suoritetaan nimettömästi ja vastauksia käsitellään luottamuksellisesti.

Laura Löppönen & Heidi Mattila

Seuraava -->

SIVU 2:

Kysely isyydestä

Ikäni: *

Asun: *

Lapseni/lasteni sukupuoli: *

Lasteni syntymävuodet: *

Asutko samassa taloudessa lastesi kanssa? *

Vastausvaihtoehdot kohtaan "Ikäni":

-18
19–29
30–39
40–49
50–59
60-

Vastausvaihtoehdot kohtaan "Asun":

suuressa kaupungissa
keskisuudessa kaupungissa
pienessä kaupungissa
maalla

Vastausvaihtoehdot kohtaan "Lapseni/lasteni sukupuoli":

tyttö/tyttöjä

poika/poikia
tyttö/tyttöjä ja poika/poikia

Vastausvaihtoehto kohtaan "Asutko samassa taloudessa lastesi kanssa?":

kyllä

en

osittain

lapseni on/ovat muuttaneet jo pois kotoa

muu vaihtoehto: mikä?

SIVU 3:

Kysely isyydestä

Kerro omin sanoin mitä tiedät seuraavista palveluista tai termeistä ja mitkä ovat omat kokemuksesi niistä..

Neuvola *

Olen käynyt äitiysneuvolassa/lastenneuvolassa *

Valitse ▾

Perheneuvola ja/tai perheasiain neuvottelukeskus *

Olen/perheeni on käyttänyt perheneuvolan palveluita *

Valitse ▾

Leikki-/asukaspuisto *

Olen käynyt leikki-/asukaspuistossa yhdessä lapseni/lasteni kanssa *

Valitse ▾

Seurakunnan lapsi- ja perhekerhot, leirit ym. toiminta *

Olen/perheeni on osallistunut seurakunnan lapsille ja perheille järjestettyyn toimintaan *

Valitse ▾

Isyysvapaa *

Olen käyttänyt mahdollisuuden isyysvapaaseen *

Valitse ▾

<-- Edellinen

Seuraava -->

SIVU 4:

Kysely isyydestä

Mitkä ovat mielestäsi olleet suurimpia kysymyksiä/haasteita isänä olossa?

a) kun sait tietää tulevsi isäksi? *

b) esikoislapsesi kanssa? *

c) muiden lastesi kanssa? (jos sinulla ei ole muita lapsia, jätä vastaamatta tähän kysymykseen)

d) suhteessa puolisoosi lapsen syntymän jälkeen? *

e) liittyen omaan lapsuuteesi ja silloin saamaasi isämalliin? *

Missä asioissa olisit kaivannut lisää tukea liittyen isyyteesi? Minkälaista tukea olisit kaivannut? *

Oletko vierailut/tutustunut seuraaviin nettisivuihin?

NMKY:n isä-lapsi-sivusto (www.isa-lapsi.fi) *

Valitse

sosiaali- ja terveysministeriön perhevapaakampanjan sivusto (www.isyys.net) *

kyllä

lapsitiedon keskuksen sivusto (www.lapsitieto.fi) *

kyllä

väestöliiton parisuhdesivusto (www.vaestoliitto.fi/parisuhde) *

kyllä

Haluatko vielä lisätä jotain? Alla olevaan laatikkoon voit myös halutessasi jättää palautetta kyselystämme.

Teemme opinnäytetyöhömme liittyen vielä henkilöhaastatteluja. Voimmeko tarvittaessa ottaa sinuun yhteyttä lisäkysymysten muodossa?

Jos suostut, jätä sähköpostiosoitteesi alla olevaan laatikkoon, niin otamme tarvittaessa yhteyttä. (Jos ET halua, laita laatikkoon silti - tai muu vastaava, kiitos)

SIVU 5:

Kiitos paljon kyselyyn vastaamisesta! Panoksesi on ollut iso apu työssämme. Laura & Heidi

<-- Edellinen

Lähetä

LIITE 2: ISYYDEN KÄYTTÖÖNOTTO-OPAS

ISYYDEN KÄYTTÖÖNOTTO-OPAS

SISÄLLYS

1 MITÄ ISÄN MALLI MERKITSEE LAPSELLE?	40
2 HYVÄ ARKI.....	42
3 SUHDE PUOLISOON.....	44
4 TYÖ+PERHE=MAHDOTON YHTÄLÖ(KÖ)?	46
5 OMAN ISÄNI KALTAISEKSI ISÄKSI?	48
6 OMAN KULTTUURIN SÄILYTTÄMINEN	50
7 LAPSEN KRISTILLINEN KASVATUS.....	52
8 TALOUDELLINEN SELVIYTYMINEN	55
9 BYROKRATIAN VIIDAKKO	58
10 ETÄISÄ.....	60
LÄHTEET	63

1 MITÄ ISÄN MALLI MERKITSEE LAPSELLE?

AIHEEN JOHDANTO:

Isä tuo leivän perheen pöytään. Isä puuhailee lasten kanssa kivoja asioita lähinnä vapaapäivinä, tai äidin poissa ollessa vahtii heitä. Isä vie lapsen kerran kesässä onkireissulle. Ehkä isä tekee myös edellä mainittuja asioita, mutta onko siinä kaikki? Äiti ei voi koskaan korvata isää, ei myöskään isä äitiä. Jokainen lapsi tarvitsee yhtä lailla molempia vanhempiaan.

AIHE TIIVISTETYSTI:

Jokaisella lapsella tulisi olla oikeus molempiin vanhempiinsa – oikeus sekä isään että äitiin, ja molempiin sukupuolimalleihin. Äiti ei voi koskaan korvata isää, ei myöskään isä äitiä. Miehisen esikuvan tarvitsevat poikien lisäksi yhtä lailla myös tyttölapset. Pojille isä on tärkeä samaistumisen kohde. Tyttäret voivat löytää isänsä rakkauden ja hyväksynnän kautta terveen omanarvontunnon. Molemmille isän läsnäolo elämässä on korvaamatonta.

AIHE LAAJEMMIN KÄSITELTYNÄ:

Isä luo äidin kanssa lapsen, lapsi luo isän. Isän tehtävä on kasvattaa lasta, mutta myös lapsi kasvattaa isää. Isyys on parhaimmillaan vastavuoroinen suhde, jossa molemmat osapuolet antavat ja saavat.

Jokaisella lapsella tulisi olla oikeus molempiin vanhempiinsa – oikeus sekä isään että äitiin, ja molempiin sukupuolimalleihin. Äiti ei voi koskaan korvata isää, ei myöskään isä äitiä. Ennen sukupuoliroolit olivat tiukemmat, äidit opettivat tyttärilleen naisten työt, isät pojilleen miesten työt. Perhe, ja isän paikka perheessä on aivan viime vuosikymmeninä kokenut suuren murroksen, ja hyvä niin. Monet miehet ovat ryhtyneet uudella tavalla luomaan suhdetta lapsiinsa,

perheeseensä ja kotiin, entisen ”äiti hoitaa kodin, isä leivän pöytään” -mallin sijaan. Myös tasa-arvoisuus perhevelvollisuuksissa, kuten perheen elättämisessä ja kotitöissä, on ottanut paikkansa yhä useammassa parisuhteessa. Patriarkaalinen isä on laskeutunut jalustaltaan perheensä arjen keskelle.

Vaikka enää ei pojille opetettaisikaan heinän puintia ja aitan rakentamista, on kuitenkin isän malli pojalleen edelleen korvaamaton. Isä on tärkeä samaistuskohde, kohde josta poika katsoo mallia millaiseksi hänkin haluaa isona tulla. Isän kanssa poika voi jutella ”miesten juttuja”, asioita, joita äiti ei naisen kokemusmaailmastaan käsin välttämättä koskaan pysty täysin ymmärtämään. Miehen mallin elämästä puuttumisen on todettu aiheuttavan osalla pojista jopa levotonta käyttäytymistä ja pikkurikollisuuteen kallistumista.

Monesti korostetaan isän pojalleen antamaa miehen mallin merkitystä, mutta yhtä lailla isäänsä tarvitsee tytärkin. Isä on tyttärensä elämän ensimmäinen vastakkaista sukupuolta edustava rakkaus, ja tyttärensä tunteille kuin peili. Jos tytär kokee olevansa isän pikkuprinsessa tai suhde muuten on hyvä, vaikuttaa se myönteisesti hänen itsetuntoonsa. Monien tutkimuksien mukaan hyvä isäsuhde voi kantaa tytärtä pitkälle elämässä. Isänsä hyväksynnän ja rakkauksen osakseen saanut tytär kokee olevansa arvokas ja osaa myöhemminkin vaatia läheisiltään hyvää kohtelua.

POHDITTAVAKSI:

1. Millainen isä minä haluan lapselleni olla? Millä tavoilla voin tähän ihanteeseeni pyrkiä?
2. Mitä sellaista voin isänä ja miehenä olla lapselleni antamassa, mitä hänen äitinsä ei voi antaa?

2 HYVÄ ARKI

AIHEEN JOHDANTO:

Lapsi on syntyessään hyvin pieni paketti, mutta koostaan huolimatta onnistuu helposti muuttamaan vanhempiensa koko maailman. Yövalvomiset, vaipanvaihdot, ensimmäiset hampaat – lapsen kanssa arkea eläessä uusien asioiden kohtaamiselta ei voi välttyä. Entäpä sitten vauvaikää seuraavat vuodet – mistä on lapsen hyvä arkielämä tehty?

AIHE TIIVISTETYSTI:

Vaikkakin lapsi tuo mukanaan paljon uutta opittavaa, on onneksi myös tukea helposti saatavilla. Neuvolassa isä ja äiti saavat opastusta lapsensa hoitoon ja voivat kysellä mieltä askarruttavista asioista. Lastenhoito-oppaita löytyy kirjastoista ja kaupoista. Paras opettaja on kuitenkin lapsi itse. Vauvan kanssa arkielämää eläessä isä oppii hoitoniksit nopeasti. Niin vauvana kuin myöhemminkin tärkeintä mitä isä voi lapselleen antaa on yhteinen aika arjen keskellä.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Syntyessään lapsi tuo isälleen tuliaisina paljon uusia tunteita, kokemuksia sekä opittavia asioita. Paljon pitäisi omaksua hetkessä. Onneksi neuvoja kaikissa mieltä askarruttavissa asioissa voi kuitenkin kysellä jo raskauden aikana sekä sairaalasta kotiutumisen jälkeen hyvinkin tiheästi toistuvilla neuvolakäynneillä, joihin myös isä on erittäin toivottu osallistuja. Synnytyksen jälkeen sairaalassa vietettävänä päivinä henkilökunta on valmis opastamaan uusia vanhempia hyvinkin tarkkaan vauvan hoidossa. Lapsenhoito-oppaita löytyy kaupoista ja kirjastoista, neuvoja omalta puolisolta, äidiltä tai vaikkapa jo lapsen saaneilta ystäviltä. Totuus on kuitenkin, että lapsi itse on isälleen paras opettaja. Tärkeintä on, että isällä on rakkautta ja huolehtivaa asennetta lastaan kohtaan, kaikki käytännön niksit ovat kyllä opittavissa.

Vauvasta saakka lapsi kaipaa ja tarvitsee intensiivistä ja rauhallista yhdessäoloa molempien vanhempiensa kanssa. Isän lapselleen antama aika ei ole korvattavissa millään muulla. Myöskään paljon puhuttu ”laatu-aika” ei korvaa jatkuvaa läsnäoloa. Lapselle on varmasti mieleistä toisinaan tehdä retkiä vaikka huvipuistoon tai lähimetsään, mutta silloin tällöin toteutuva ”laatu-aika” ei koskaan voi korvata arjen läsnäoloa, jolloin lapsi saa kertoa isälleen hoito- tai koulupäivästään ja rakennella tämän kanssa legoilla tai vaikka käpertyä isän kainaloon lastenohjelmia katsomaan. Perheen kanssa vietetyn yhteisen ajan lisäksi jokainen lapsi kaipaa myös kahdenkeskeistä aikaa, jolloin huomiota ei tarvitse jakaa sisarusten kesken vaan isän jakamattoman huomion saa kokonaan itselleen. Ehkäpä ”laatu-aika” voisikin toisinaan toteutua vaikkapa hampurilaisreissulla, jonne isä ottaa kerrallaan mukaansa vain yhden lapsistaan?

Lapsen tulisi kotonaan saada elää suhteellisen verkkaiseen tahtiin. Erityisen tärkeää on huomioida, etenkin jos lapsi käy päivähoitossa, ettei jokaista iltaa tule täyttää erilaisilla harrastuksilla. Lapsella voi toki olla jokin itseään kiinnostava harrastus niin halutessaan, mutta liika suorituskeskeisyys ja loputtomasti aikaa vaativa harrastus ei ole pienelle lapselle hyväksi. Vanha sanonta, ”leikki on lapsen työtä”, pitää yhä paikkansa. Lapsi nauttii arjestaan eniten saadesaan elää kuten lapsen kuuluukin – kavereiden kanssa leikkien, isän ja äidin kanssa koti-iltoja viettäen, ja vapaana aikuisuuteen kuuluvasta vastuusta, koska se sitten perheen mahdollisista ongelmista huolehtimista tai tavoitteellista koko elämää rytmittävää harrastusta.

POHDITTAVAKSI:

1. Millaista mielestäni on hyvä arki?
2. Mistä aikaani vievästä asiasta olisin valmis luopumaan tai sitä vähentämään löytääkseni lisää aikaa lapselleni?
3. Mikä on oma rakkain muistoni lapsuuteni arjesta? Millaisia muistoja haluan oman lapseni lapsuuteen olla luomassa?

3 SUHDE PUOLISOON

AIHEEN JOHDANTO:

Vauvan itkua, lasten harrastuksiin kuljettamista ja kotiläksyissä auttamista. Ruoanlaittoa, kodin siivoamista, töitä ja... päivä on taas kerran vaihtunut myöhäisillaksi. Lapsi tuo perheeseen paljon iloa ja uutta, mutta vie myös jotain pois, tai ainakin vähentää. Enää ei hetken mielijohteesta välttämättä lähdetäkään puistopiknikille sillä lapsi tarvitsee päiväunensa. Myös iltaiset elokuvareissut karsiutuvat. Puoliso, rakas, kumppani muuttuu äidiksi, itse muutun isäksi. Lapsi asettaa elämälle tietyt raamit ja kahdenkeskinen aika puolison kanssa vähenee.

AIHE TIIVISTETTYSTI:

Kun perheessä yhtäkkiä onkin kahden sijasta kolme (tai neljä tai vaikka kahdeksan) henkilöä, joutuu aiempi ”kahden kimppa” väistämättömästi jollain tavalla muovautumaan muuttuneen tilanteen mukana. Parisuhdetta on huollettava ja ylläpidettävä jo sen itsensä vuoksi, mutta on hyvä muistaa myös, että lapsen henkinen koti on vanhempiensa suhteessa. Vanhempien parisuhteen voidessa hyvin, voi lapsikin hyvin ja saa mahdollisuuden keskittyä omaan lapsen elämäänsä. Vanhempien tulehtuneiden välien myötä tulehtuu helposti koko kodin ilmapiiri ja lapsen arkielämään astuvat monenlaiset huolet.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Koko perheen yhteiseen olemiseen ja tekemisiin tulee käyttää aikaa, mutta yhtä tärkeää on hoitaa myös parisuhdetta erikseen. Lapsen kodin sanotaan olevan vanhempien parisuhteessa. Kun vanhempien suhde voi hyvin, voi lapsikin hyvin ja saa mahdollisuuden keskittyä omaan lapsen elämäänsä. Vanhempien tulehtuneiden välien myötä tulehtuu helposti koko kodin ilmapiiri ja lapsen arkielämään astuvat monenlaiset huolet.

Kahdenkeskeistä aikaa voi viettää kotona lasten jo mentyä nukkumaan, mutta myös hankkimalla välillä luotettavan lapsenvahdin kotiin ja lähtemällä puolison kanssa vaikka treffeille. Välillä on hyvä päästä kahdestaan kodin ulkopuolellekin, johonkin, missä voi rauhassa keskittyä vain ja ainoastaan puolisoonsa. Eri-laiset järjestöt ja yhdistykset myös järjestävät pariskunnille avioliittoleirejä, joilla suhdetta tulee huollettua, ehkäpä jopa opittua tuntemaan puolisoaan uudella tavalla. Joillekin leireille on mahdollista ottaa myös lapset mukaan, mikäli lastenhoitoa ei pysty muutoin järjestämään, tai ei halua olla lapsistaan erossa niin pitkää aikaa.

Suurin osa kohtaamisesta puolison kanssa tapahtuu kuitenkin arjen keskellä. Jatkuvan arvostuksen, hellyyden ja toiselle huomion osoittamisen tulisi olla jokaisen parisuhteen kulmakivi. Suhteen hoitaminen koostuukin pääasiassa juuri arkipäiväisistä asioista kuten omien kuulumisten kertomisesta puolisolle, toisen kuulumisten kuuntelemisesta, oman osuuden hoitamisesta kotitöistä sekä kumppanille suunnatusta hymystä. Avoimuus ja asioista puhuminen puolisoien kesken on tärkeää, sillä kukaan meistä ei osaa toistensa ajatuksia lukea. Jokainen kuitenkin kaipaa tulla läheistensä ymmärtämäksi. Myös monilta väärinkäsityksiltä ja turhautumisilta voitaisiin varmasti välttyä, mikäli molemmat parisuhteen osapuolet todella tulisivat kuulluiksi.

Parisuhteen onnistumisen keskeiset pilarit ovat siis avoin dialogi sekä puolisoita välittäminen, ja sen hänelle näyttäminen ja kertominen.

POHDITTAVAKSI:

1. Millä tavoin voin arjen keskellä huomioida ja ilahduttaa kumppaniani?
2. Mitkä asiat helpottavat tai voivat olla tukemassa avointa dialogia puolisoni ja minun välillä?
3. Voisiko avioliittoleirille meno olla meidän juttumme? Millaisilla muilla tavoilla voisimme parisuhdettamme huoltaa?

4 TYÖ+PERHE=MAHDOTON YHTÄLÖ(KÖ)?

AIHEEN JOHDANTO:

Pomo vaatii jäämään ylitöihin, vaikka olet jo tehnyt pitkän päivän. Puoliso odottaa kotona, että ottaisit lapsen hetkeksi hoitoon, jotta hän saisi käydä rauhassa kylvyssä. Kaupassakin pitäisi ehtiä käymään jossain vaiheessa ja kotimatkalle on tiedossa ruuhkaa. Välillä työn ja perheen yhdistäminen vaatii aikamoista kikkailua, mutta se on silti osa vanhemmuutta.

AIHE TIIVISTETTYSTI:

Työn ja perheen yhteensovittamisessa tärkein rooli on vanhemmilla. Toki myös työyhteisö vaikuttaa siihen kuinka helposti pystyy esimerkiksi lähtemään hoitamaan sairasta lastaan kotiin, mutta viime kädessä vanhemmat vastaavat siitä että työ ja perhe saavat kumpikin tarvitsemansa ajan.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Tutkimuksen mukaan isän ja lapsen yhdessäolon määrä on sitä pienempi mitä nuorempi isä on, mitä enemmän isä työskentelee sekä mitä korkeampi koulutus hänellä on. Vanha klisee on totta: lapsen ensimmäiset vuoden kuluvat hujauksessa. Mutta usein juuri silloin kun lapsi on pieni, isän omassa elämässä ovat menossa ne ruuhkaisimmat vuodet; opiskelut ovat päättyneet, uran luonti on alkamassa ja töitä pitää tehdä tiiviiseen tahtiin, jotta mahdollisia opinto-, asunto- ja autolainoja saisi lyhennettyä.

Joissakin perheissä joudutaan vaativien ratkaisujen eteen jo ennen lapsen syntymää esimerkiksi taloudellisen tilanteen vuoksi. Kummalla vanhemmista on suuremmat tulot ja kummalla on mahdollisuus jäädä kotiin hoitamaan lasta äi-

tiysvapaan jälkeen? Vai siirtyykö äitikin takaisin työelämään äitiysvapaan päätyttyä?

Välillä saattaa tuntua siltä, että perhe ja erityisesti lapset ovat voimia kuluttava tekijä. Työ ei saisi viedä lapselta isää eikä äitiä, vaan lapsen tulisi olla työtä korkeammalla sijalla elämässä. Jollei näin ole, lapsi tuntuu varmasti vievän aikaa ja voimia työnteolta eikä toisinpäin.

Joissain työyhteisöissä saatetaan katsoa pahalla, jos vanhempi jää hoitamaan sairasta lastaan kotiin tai lähtee aikaisemmin töistä ehtiäkseen lapsensa kevätjuhlaan. Tällainen malli on kuitenkin pikku hiljaa väistymässä kun arvot ja asenteet niin työ- kuin perhe-elämässäkin muuttuvat. Asia on kuitenkin tarpeen vaatiessa hyvä ottaa puheeksi työyhteisössä.

Työn ja perheen yhteensovittamisen helpottamiseen vaikuttaa omalta osaltaan työyhteisö ja sen vaatimukset, mutta tärkeimmässä roolissa on kuitenkin vanhempi itse. Hän tekee viime kädessä itse valintansa. Vanhempien kannattaa yhdessä miettiä työn roolia perheen arjessa sekä kummankin omassa jaksamisessa.

POHDITTAVAKSI:

1. Mitkä asiat koen haastaviksi työn ja perheen yhteensovittamisessa?
2. Mihin näistä haasteista voin itse vaikuttaa ja miten?
3. Mikä olisi TOP3, jos aiheena on ”Tärkeimmät asiat elämässäni”?

5 OMAN ISÄNI KALTAISEKSI ISÄKSI?

AIHEEN JOHDANTO:

Millainen isä minusta tulee? Vaikuttaako omalta isältä saamani kasvatuksen malli siihen millä tavalla itse kasvatan lapseni? Entä jos oma isäni on ollut huono isä, tuleeko silloin myös minusta huono isä?

AIHE TIIVISTETYSTI:

Se millaisen kasvatuksen itse olemme saaneet, vaikuttaa monesti siihen millaisia meistä itsestämme tulee kasvattajina. Voimme kuitenkin saada aikaan muutosta niissä asioissa joita emme ole kokeneet hyvänä, jos tiedostamme ne ja pyrimme niihin aktiivisesti vaikuttamaan. Voimme pitkälti itse vaikuttaa siihen millaisia vanhempia meistä tulee lapsillemme.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Isyys herättää monenlaisia kysymyksiä, todennäköisesti jo heti silloin, kun saa ensimmäisen kerran kuulla tulevansa isäksi. Yksi niistä mitä varmimmin on: Millainen isä minusta tulee?

Tutkimusten mukaan isyyteen ja siihen miten sen toteuttaa vaikuttaa paljon se, miten tulevaa isää on omassa lapsuudessaan kasvatettu. Monesti uusi isä toistaa omassa kasvatuksessaan sekä huonoja mutta erityisesti niitä hyviä malleja, joita hänen oma isänsä tai äitinsä on käyttänyt. Jos isällä on ollut hyviä kokemuksia oman isänsä kanssa esimerkiksi siitä, että he ovat yhdessä käyneet pelaamassa jalkapalloa, niin hän todennäköisesti haluaa tarjota myös omalle lapselleen samankaltaisia kokemuksia ja vie tätä pelaamaan jalkapalloa. Täytyy kuitenkin muistaa, että jokainen lapsi on erilainen; kaikki eivät kiinnostu samoista asioista kuin heidän oma isänsä on kiinnostunut heidän iässään. Lap-

sen kanssa elämällä ja häntä kuuntelemalla löytyy kuitenkin varmasti myös yhteinen sävel yhteiseen tekemiseen.

Entäpä sitten ne huonot kasvatusmallit? Aina on tietysti olemassa riski, että niitä toistaa omassa kasvatuksessaan ja erityisesti silloin, jos ei tiedosta niitä ongelmakohtia joita omalla isällä ja äidillä oli heidän tavassaan kasvattaa lastansa. Jos ongelmakohdat tiedostaa on niitä helpompi myös muuttaa ja lähteä kehittämään eteenpäin paremmiksi toimintamalleiksi. Tällöin myös huomaa nopeammin, jos niitä ilmenee oman lapsen kasvatuksessa.

Jokaisella meistä on ollut erilaiset vanhemmat ja sekä erilainen kokemus siitä miten lapsi kasvatetaan. Tärkeää on kuitenkin, että tiedostamme mitkä ovat olleet omien vanhempiemme vahvuudet ja heikkoudet heidän kasvatustavoissaan ja kuinka haluamme tätä tietoa käyttää hyödyksi. Haluammeko olla samanlaisia kasvattajia kuin vanhempamme vai tehdä asioita toisella tavalla? Menneisyyttä emme voi muuttaa, mutta tulevaisuuteen, erityisesti lastemme tulevaisuuteen, voimme vaikuttaa.

POHDITTAVAKSI:

1. Mitkä ovat olleet omien vanhempieni vahvuudet kasvattajina?
2. Missä omilla vanhemmillani olisi ollut kehittämisen tarvetta kasvattajina?
3. Millainen isä haluan olla omalle lapselleni?

6 OMAN KULTTUURIN SÄILYTTÄMINEN

AIHEEN JOHDANTO:

Minun kulttuuri, sinun kulttuuri, meidän kulttuuri? Millaista on olla isä vieraassa tai ainakin erilaisessa kulttuurissa ja mitä haasteita se tuo lapsen kasvatukseen? Entä jos oma kulttuurini on erilainen lapseni äidin? Kaksikielisyys: rikkaus vai taakka lapselle?

AIHE TIIVISTETYSTI:

Monikulttuurisessa perheessä on tärkeää keskustella yhteisistä kasvatuseriaa-
atteista ja niiden toteuttamisesta arjessa. Kaksikielisyys on lapselle lähes aina
rikkaus ja se vaikuttaa positiivisesti lapsen elämään. Lasta tulee tarvittaessa
tukea kahden tai useamman eri kulttuurin muodostamassa arjessa, jos hän
kokee sen haasteelliseksi.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Jokainen parisuhde on omalla tavallaan kahden erilaisen kulttuurin liitto, oli sit-
ten kyseessä vaikka kaksi suomalaistakin vanhempaa. Jos vanhemmista toi-
nen on hämäläinen ja toinen Savosta, voi se jo aiheuttaa yhteentörmäyksiä
kasvatuksessa ja arjessa. Entä sitten, jos toinen vanhemmista on eri etnisestä
kulttuurista kuin toinen tai kasvanut eri maassa?

Vanhemmuus vaikuttaa parisuhteeseen vahvasti. Molempien vanhemman
elämä, sen historia ja siinä koetut kokemukset, nivoutuvat uudella tavalla yh-
teen. Jokaisella meistä on omanlainen kuva siitä millainen on hyvä vanhempi ja
miten lasta tulisi kasvattaa. Näistä asioista tulee keskustella yhteistä suuntaa
hakien jo ennen lapsen saamista, erityisen tarkasti silloin jos kyseessä ovat
vanhemmat, jotka omaavat erilaiset kulttuuriset ja etniset taustat. Asiat, joita

toinen vanhempi pitää itsestään selvyytensä, voivat olla toiselle vieraita. Kummankin lapsuus vaikuttaa siihen millaiseksi yhteinen elämä muodostuu. Kasvatuskysymyksissä ei ole olemassa vain yhtä toimivaa ja tavanomaista mallia, varsinkaan monikulttuurisissa perheissä.

Kun vanhemmilla on eri äidinkieli, tulee yhdessä keskustella siitä, miten se vaikuttaa lapsen kasvatukseen. Puhuvatko kummatkin vanhemmat lapselle omalla äidinkielellään vai käyttävätkö he yhtä yhteistä kieltä? Kaksikielisyys mielletään nykyisessä monikulttuurisessa maailmassa selkeästi positiiviseksi asiaksi ja siitä on todennäköisesti hyötyä lapsen tulevaisuudessa. Äidinkielen, tai kahden, kautta lapselle välittyy siihen liittyvä kulttuuri ja tapa toimia sekä ajatella kyseisessä kulttuurissa. Äidinkieli ja sen rakenne muokkaa lapsen ajattelu- ja toimintarakenteita.

Vanhemmat tarjoavat lapselleen luonnollisesti monessa suhteessa erilaisia kielellisiä ja kulttuurisia käyttäytymismalleja, joko tietoisesti tai tiedostamattaan. Vaikka kasvatuseriaatteet olisivat vanhemmilla samansuuntaisia, on monikulttuurisen perheen lapsella kuitenkin omanlainen kokemus kahdesta erilaisesta kasvatustavasta. Lapselle kahden kulttuurin yhdistäminen voi olla, kulttuurien erilaisuudesta riippuen, hyvinkin haastavaa ja vanhempien tulisi häntä tässä tukea parhaan kykynsä mukaan.

POHDITTAVAKSI:

1. Mitkä asiat omassa kulttuurissani ovat sellaisia, joita haluan myös lapselleni tarjota?
2. Mitkä ovat haasteita ja mitkä voimavaroja meidän perheessämme?
3. Miten tuen lapseni kaksikielisyyttä?

7 LAPSEN KRISTILLINEN KASVATUS

AIHEEN JOHDANTO:

Jos usko on isän omaa elämää ohjaava polku, samaa polkua varmasti toivoisi lapsensakin lähtevän joku päivä kulkemaan. Mutta kuinka kristillinen arvomaailma lapselle käytännössä välitetään? Miten lapselle kerrotaan Jumalan rakkaudesta tavalla joka hänen on helppo ymmärtää? Riittääkö jos lapsen vie seurakunnan päiväkerhoon ja pyhäkouluun, vai pitäisikö tehdä vielä muutakin?

AIHE TIIVISTETTYSTI:

Tärkeintä mitä isä voi lapselleen uskosta antaa, on terve roolimalli, jossa sanat ja teot kohtaavat toisensa. Myös toistuvat tavat kuten ilta- ja ruokarukoukset, sekä lasten hengellisten kirjojen lukeminen tuovat turvallisen kokemuksen uskosta lapsen arkeen. Seurakunnilta ja järjestöiltä löytyy paljon erilaista toimintaa, johon lapsi yksin tai koko perhe voi mennä mukaan. Tärkeää on myös, että lapsi voisi seurakunnassa tai muualla kohdata joitain ikäisiään ystäviä, joille uskon asiat ovat myös luonnollisia, jottei lapsen tarvitsisi ikäistensä joukossa kokea jäävänsä näiden asioiden kanssa yksin.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Jokainen uskon oman elämänsä voimaksi löytänyt isä toivoisi samaa varmasti myös lapselleen. Kuinka usko sitten siirretään jälkipolville? Tärkein, ja se minkä lapsi ensimmäiseksi huomaa, on isän oman elämän esimerkki. Vaikkakin jokainen ihminen tekee virheitä, eikä kukaan meistä ole täydellinen, tulisi isän kuitenkin pyrkiä elämään vakaumuksensa mukaan. Jos sanat ja teot ovat jatkuvasti kovin ristiriidassa keskenään, aiheuttaa se lapsessa hämmennystä. Maallisen isäsuhteen on todettu muovaavan myös lapsen käsitystä Jumalasta. Mikäli lapsi kokee maallisen isänsä välittävän itsestään ja antavan hänelle ai-

kaansa sekä rakkauttaan, on lapsen helpompi uskoa Taivaallisen Isänsäkin toimivan näin.

Kristillisen elämän tutuksi ja luonnolliseksi tekeminen jo varhaislapsuudessa on tärkeää. Toistuvat tavat kuten ilta- ja ruokarukous, lasten Raamatun sekä hengellisten kirjojen lukeminen luovat lapsen elämään perusturvaa.

Älä jää yksin lapsesi kristillisen kasvatuksen kanssa. Seurakunnat ja kristilliset järjestöt tarjoavat usein erilaista toimintaa kaikenikäisille. Jo vauvan kanssa voi mennä esimerkiksi vanhempi-lapsikerhoihin (ne eivät ole tarkoitettu vain äideille!). Leikki-ikäiselle on tarjolla päiväkerho, ekaluokkalaiselle koululaiselle ilta- päiväkerho. Oma toimintaansa on myös jo varttuneemmille lapsille, sekä nuorille. Ei pidä unohtaa myöskään sunnuntaista pyhäkoulua, erilaisia leirejä eikä tietenkään seurakunnan viikkotoiminnan sydäntä, jumalanpalvelusta. Toisinaan seurakunnat ja järjestöt järjestävät myös perhemessuja.

Seurakuntien ja järjestöjen tarjoamat palvelut eivät poista vanhempien vastuuta lapsensa kristilliseen kasvatukseen, mutta voivat olla tukemassa sitä. Tärkeää on myös, että lapsi saa ystäviä toisista lapsista, joiden elämässä usko myös on luonnollinen asia. Lapsi ja nuori kaipaa ikäistensä seurassa yhteenkuuluvuuden tunnetta. On tärkeää että lapsella voisi seurakunnan tai ystäväperheiden kautta olla joitakin samanikäisiä uskovia ystäviä, joita ei välttämättä päiväkodista, koulusta tai harrastuksista löydy.

Jokainen ihminen kaipaa hyväksyntää, etenkin läheisiltään. Lapsen henkilökohtaisten valintojen ei tule koskaan olla mittari isän rakkaudelle. Lapsen tulee saada isänsä varaukseton rakkaus ja hyväksyntä ihmisenä, vaikka isä ei hyväksyisikään lapsensa kaikkia ratkaisuja. Esirukouksen voimaa ei kannata vähätellä. Puhu lapsellesi Jumalasta sopivissa hetkissä, mutta vielä enemmän puhu Jumalalle lapsestasi, ja pyydä hänen elämäänsä Taivaallisen Isän siunauksista.

POHDITTAVAKSI:

1. Millaisen kuvan uskosta annan lapselleni omalla elämälläni? Missä mielestäni onnistun? Missä kohdissa löydän parannettavaa?
2. Minkälaiseen uskovien yhteisöön haluaisin perheeni ja lapseni viedä? Millaista toimintaa kotipaikkakunnallani on tarjolla?

8 TALOUDELLINEN SELVIYTYMINEN

AIHEEN JOHDANTO:

Uudet yhdistelmävaunut 400€, vuoden vaipat 400€, kahdeksan kuukauden ajan purkkiruokaa vauvalle 700€. Tilastokeskuksen ja Stakesin tutkimuksen mukaan lapsi maksaa vanhemmilleen 105 600 euroa ennen täysi-ikäistymistään. Kuulostaako kalliilta? Sitä lapset voivat ollakin, mutta älä paniikoi, hätä ei ole tämänäköinen.

AIHE TIIVISTETYSTI:

Lapsen varhaisiin vaiheisiin saa taloudellista tukea Kelalta esimerkiksi erittäin kattavan äitiyspakkauksen ja lapsilisän muodossa. Myös sukulaisilta ja tuttavilta kannattaa rohkeasti kysyä löytyisikö heiltä esimerkiksi heidän omalle jälkikasvulleen pieneksi jääneitä vaatteita tai vauvan tarvikkeita, joita he eivät enää tarvitse. Itse tekemällä pääsee joissain tilanteissa halvemmalla kuin valmista ostamalla.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

On fakta, että lapsen tulo tuo lisää menoeriä perheen budjettiin, mutta se kuinka suuria nuo menoerät ovat, riippuu pitkälti vanhemmista. Monesti, varsinkin ensimmäisen lapsen ollessa kyseessä, vanhemmat intoutuvat hankkimaan tulevalle vauvalle kaikkea ihanaa jo heti vauvauutisen kuullessaan. Lapsi ei kuitenkaan tarvitse kaikista kalleimpia versioita potkupuvuista, leikkimatoista tai rattaista, vaan tulee toimeen myös edullisemmilla versioilla kyseisistä tuotteista.

Monesti sukulaiset ja etenkin tulevat isovanhemmat haluavat avustaa nuorta perhettä hankkimalla vauvan tarvitsemia tarvikkeita. Kannattaakin keskustella

hyvissä ajoin siitä, mitä perhe oikeasti tarvitsee ja mitä heiltä vielä puuttuu. Myös omilta tuttavilta voi saada halvalla tai jopa ilmaiseksi ison kasan heidän jälkikasvulleen pieneksi jääneitä vaatteita.

Suomessa asuvat äidit saavat ennen lapsen syntymää äitiyspakkauksen, joka on erittäin kattava paketti vaatteista, joita vastasyntynyt tarvitsee sekä tavaroista, jotka tukevat vanhempia vauvanhoidossa. Tähän pakettiin kannattaakin tutustua ennen kuin ryntää vauvanvaateostoksille. Tarvittaessa äitiyspakkauksen laatikkoa voi jopa käyttää vauvan ensimmäisenä vuoteena, jos vauvansängyn hankkiminen viivästyy.

Asia, josta ei kuitenkaan kannata tinkiä on turvallisuus. Jos lasta haluaa kuljettaa autolla, on tärkeää että lapselle hankitaan asianmukainen turvakaukalo. Myös lapselle otettavaa vakuutusta kannattaa harkita, sillä siinä voi parhaimmassa tapauksessa säästää paljon aikaa ja rahaa, mikäli lapsi sairastelee paljon. Monissa lapsille suunnatuissa vakuutuksissa korvataan esimerkiksi kulut, jotka syntyvät yksityislääkärillä käynnistä.

Muita asioita, jotka vaikuttavat siihen kuinka paljon vauvan hoitoon kuluu rahaa, ovat esimerkiksi se, käyttääkö lapsi kertakäyttö- vai kestovaippoja, syökö lapsi kotona tehtyä vai valmisruokaa sekä ostetaanko vauvan tarvikkeet uutena vai käytettynä. Näistä aiheista löytyy lisää tietoa Internetistä hakemalla tai erilaisilta vauva-aiheisilta keskustelupalstoilta.

Kela maksaa lapsen 17 ikävuoteen saakka lapsilisää, joka ensimmäisen lapsen kohdalla on noin 100 euroa kuussa. Muista lapsiperheille maksettavista etuuksista löydät tietoa osiosta Byrokratian viidakossa tai Kelan internetsivuilta.

POHDITTAVAKSI:

1. Mihin asioihin haluamme omassa taloudessamme panostaa ja mistä voimme tarvittaessa pihistää? Mitkä asiat perheemme taloudessa huolestuttavat?
2. Missä sijaitsee kotiamme lähin kirpputori tai kierrätyskeskus?

3. Mitä vauvan vaatimia tarvikkeita ostamme valmiina, mitä voimme saada tuttavilta ja mitä teemme itse?

9 BYROKRATIAN VIIDAKKO

AIHEEN JOHDANTO:

Isyyden tunnustaminen, isyysloma, vanhempainloma, kotihoidontuki, siis kuka, mitä, häh? Isyyteen ja vanhemmuuteen liitetään paljon termejä, jotka menevät helposti sekaisin. Nyt on aika ottaa härkää sarvista ja selvittää mitä ne tarkoittavat.

AIHE TIIVISTETTYSTI:

Lapsen syntymän jälkeen isällä on mahdollisuus pitää joko kerralla tai pätkissä isyysvapaata yhteensä 18 arkipäivää. Isä ja äiti voivat keskenään jakaa noin puolen vuoden mittaisen vanhempainvapaan ja sen jälkeen alkavan kotihoidontuen jakson. Isän on myös mahdollista pitää isäkuukausi.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Jos lapsen vanhemmat eivät ole lapsen syntyessä naimisissa, tulee isän tunnustaa isyytensä. Isyyden tunnustamisen vastaanottaa lapsen kotikunnan lastenvalvoja ja isyyden vahvistaa tämän jälkeen maistraatti. Isyyden vahvistaminen vaikuttaa neljään asiaan; sukulaisuuteen, elatukseen, perintöoikeuteen sekä perhe-eläkkeeseen. Näistä löydät lisää tietoa Sosiaali- ja terveysministeriön internetsivuilta.

Isä voi pitää lapsen syntymän jälkeen isyysvapaata 1–18 arkipäivää. Arkipäiviksi lasketaan myös lauantait. Isyysvapaan pitämisen ajankohtaa ei ole sidottu; voit pitää sen milloin tahansa äitiysraha- tai vanhempainrahakauden aikana. Vapaan voi jakaa enintään neljään jaksoon, esimerkiksi 7+4+4+3. Vapaan ajalta isät saavat Kelasta isyysrahaa. Isyysvapaasta tulee ilmoittaa työnantajalle pääsääntöisesti kaksi kuukautta ennen vapaan alkua. Isyysvapaan lisäksi voit

pitää isäkuukauden kun käytät vähintään 12 viimeistä arkipäivää alla kerrotusta vanhempainrahakaudesta.

Lapsen äiti voi jäädä äitiysvapaalle aikaisintaan 50 ja vähintään 30 päivää ennen lapsen syntymän laskettua aikaa. Synnytystä edeltävän ja sen jälkeisen äitiysvapaan pituus on yhteensä neljä kuukautta. Tästä seuraa, että äiti on kotona vauvan syntymän jälkeen noin kolme kuukautta. Tältä ajalta äidille maksetaan äitiysrahaa. Tämän jakson jälkeen alkaa vanhempainvapaa, joka kestää reilut puoli vuotta. Vanhempainvapaalle voi jäädä isä tai äiti tai he voivat vuorotella vanhempainvapaalla oloa. Tältä ajalta maksetaan vanhempainrahaa. Lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen, kun vanhempainrahakausi päättyy.

Tämän jälkeen perhe voi hakea kotihoidontukea, jos jompikumpi vanhemmista tai muu hoitaja hoitaa lasta kotona tai lasta hoidetaan yksityisessä päiväkodissa. Kotihoidontukea maksetaan kunnes lapsi täyttää kolme vuotta. Lisää tietoa yllä mainituista vapaista ja tuista saa Kelan internetsivuilta lapsiperheille suunnatusta osiosta.

Kun byrokratian viidakko tuntuu läpipääsemättömältä, tärkeintä on muistaa: Kysyvä ei tieltä eksy. Tai tässä tapauksessa kysyvä on se joka löytää tien viidakon keskeltä. Jos et jotain tiedä tai ymmärrä, niin kysy – puolisolta, ystävältä, virkailijalta tai vaikka Googlelta.

POHDITTAVAKSI:

1. Jääkö jompikumpi, äiti tai isä, äitiysvapaan jälkeen lapsen kanssa kotiin?
2. Miten jaamme vanhempainvapaan ja haluammeko käyttää hyödyksi kotihoidontukea?

10 ETÄISÄ

AIHEEN JOHDANTO:

”Ja he elivät onnellisina yhdessä kaikki päivät elämänsä loppuun asti.” Näihin sanoihin usea lastenkirja päättyy. Oikea elämä ei kuitenkaan aina noudata tätä saduista tunnettua kaavaa. Prinssi ja prinsessa eivät eläkään ”onnellisina yhdessä elämänsä loppuun asti” – yhteinen koti menee rikki tai sellaista ei koskaan edes ollut. Tilastot kertovat Suomessa suurimman osan lapsista joiden vanhemmat eivät asu yhdessä ainakin pääasiallisesti asuvan äitinsä luona. Yhteyden säilyminen omaan isään on kuitenkin jokaiselle lapselle korvaamaton.

AIHE TIIVISTETYSTI:

Vanhempien erotessa lapsella on oikeus säilyttää yhteys molempiin vanhempiinsa, tapahtuipa ero sitten ennen lapsen syntymää tai vasta myöhemmin. Jos yhteinen koti särkyy, tulee lapselle kertoa rehellisesti, että vanhemmat eivät enää voi elää yhdessä, mutta ettei se millään tavoin johdu lapsesta tai ole hänen syynsä. Lapsen tehtävä ei ole eron jälkeen toimia viestinviejänä vanhempiensa välillä tai joutua kuuntelemaan vanhempansa moitteita toisesta vanhemmasta. Ihanteellisinta olisi, jos vanhemmat pystyisivät olemaan keskenään asiallisissa väleissä, ja huolehtimaan yhdessä lastaan koskevista asioista hänen parastaan ajatellen.

AIHE LAAJEMMIN ESITELTYNÄ:

Joskus vanhemmat eivät ole enää yhdessä lapsen syntyessä. Toisinaan isä ja äiti ajautuvat lapsen elämän myöhemmässä vaiheessa tilanteeseen jossa eivät enää voi asua yhteisessä kodissa, ja näin ollen lapsen siihen asti tunteman perheen rakenne murtuu. Erotilanteen kohdatessa pitää lapsen kanssa avoi-

mesti ja ymmärrettävällä tavalla puhua asiasta hänen oman ikätasonsa mukaisesti. Jos lapsi jätetään yksin kaikkien tilanteeseen liittyvien kysymyksiensä kanssa, syyttää hän vanhempiansa erosta helposti itseään: ”Jos minä olisin ollut kiltimpi...”, ”Jos minua ei olisi olemassa...”. Onkin erittäin tärkeää että lapselle tehdään selväksi, ettei hän millään tavalla ole syyllinen vanhempiansa eroon.

Eronkin jälkeen lapsella tulee olla oikeus molempiin vanhempiinsa, ja oikeus olla toimimatta heidän välikappaleenaan. Lapsen tehtävä ei ole toimia viestinviejänä eronneiden vanhempiansa välillä tai joutua kuuntelemaan vanhempiansa moitteita toisistaan. Lapsen edun vuoksi välit entiseen kumppaniin tulisi pyrkiä säilyttämään asiallisina. Jos vanhempien parisuhteessa on sanottu olevan lapsen koti, niin missä onkaan lapsen koti vanhempien eron jälkeen, tuleeko lapsesta silloin koditon? Tuskinpa, mutta eronneidenkin vanhempien välinen suhde vaikuttaa yhä heidän lapseensa, etenkin silloin kun vanhemmat huolehtivat lapsestaan yhdessä ja joutuvat näin ollen olemaan tekemisissä keskenään.

Suhde lapseen varmasti jollain tapaa muuttuu, kun eron jälkeen ei enää asutakaan saman katon. Sen ei silti tarvitse tarkoittaa muutosta automaattisesti huomampaan suuntaan. Joskus voi käydä jopa niin, että suhde lapseen eron jälkeen lähenee – ennen eroa suhdetta on ehkä pidetty itsestänselvyytenä tai sitä on saatettu elää lapsen äidin kautta. Eron jälkeen lasta yleensä tavataan kahdestaan ilman lapsen äitiä, jolloin aika jää kokonaan isän ja lapsen käyttöön. Aivan pienelle lapselle tärkeintä on että isä eronkin jälkeen on säännöllisesti läsnä hänen elämässään. Isommalle lapselle tämän lisäksi on hyvä myös kertoa, että vaikka enää ei asutakaan samassa kodissa niin isä ei katoa hänen elämästään mihinkään vaan on lapsen tavoitettavissa puhelinsoiton päässä jos ikävä sattuu tulemaan, tai jos lapsella on asioita, joita hän haluaa isälleen kertoa.

POHDITTAVAKSI:

1. Eroprosessi on yleensä raskas ja voimia vievä sitä läpikäyville vanhemmille – millä tavoin pystyn tukemaan ja huomioimaan myös lastani eroproessin aikana ja sen jälkeen?
2. Miten pystyn parhaiten olemaan läsnä lapseni elämässä eron jälkeenkin? Millaisiin käytännön järjestelyihin haluan entisen kumppanini kanssa pyrkiä?

LÄHTEET

- Aalto, Ilana & Kolehmainen, Jani (toim.) 2004. Isäkirja – Mies, vanhemmuus ja sukupuoli. Tampere: Vastapaino.
- Dumas, Didier. 2008. Isää vailla ja ilman sanoja – Isän merkitys lapsen tasapainossa. Helsinki: Eveil-Kustannus.
- Halme, Nina 2009. Isän ja leikki-ikäisen lapsen yhdessäolo – Yhdessäoloa, isänä toimimiseen liittyvää stressiä ja isän tyytyväisyyttä parisuhhteessa kuvaavan rakenneyhtälömallin kehittäminen ja arviointi. Tampereen yliopisto: Lääketieteellinen tiedekunta, Hoitotieteen laitos. Tutkimus 15. Akateeminen väitöskirja. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.
- Hokkanen, Tiina. 2005. Äitinä ja isänä eron jälkeen – Yhteishuoltajavanhemmuus arjen kokemuksena. Jyväskylä studies in education, psychology and social research 267. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta. Väitöskirja.
- Juvakka, Essi & Viljamaa, Janne 2002. Miehen mittainen isä. Helsinki: WSOY.
- Kekäle, Jari. 2007. Postmoderni isyys ja uskonnollisuus – tarinallinen näkökulma. Joensuun yliopiston teologisia julkaisuja N:o 19. Joensuun yliopisto. Teologinen tiedekunta. Väitöskirja.
- Kela i.a.. Lapsiperheet. Viitattu 15.8.2010.
<http://kela.fi/in/internet/suomi.nsf/NET/110701111752EH>
- Kyrönlampi-Kylmänen, Taina 2007. Arki lapsen kokemana – Eksistentis-fenomenologinen haastattelututkimus. Acta universitatis Lapponiensis 111. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta. Väitöskirja.
- Oksi-Walter, Päivi; Roos, Jonna & Viertola-Cavallari, Ritva 2009. Monikulttuurinen perhe. Helsinki: Kustannus Oy Arkki.
- Rönkä, Anna; Malinen, Kaisa & Lämsä, Tiina (toim.) 2009. Perhe-elämän paletti – Vanhempana ja puolisona vaihtelevassa arjessa. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Sinkkonen, Jari. 1998. Yhdessä isän kanssa. Helsinki: WSOY.

Sosiaali- ja terveysministeriö 6.2.2009. Isyyden tunnustaminen ja vahvistaminen. Viitattu 15.8.2010.

http://www.stm.fi/lapset/lapsen_oikeudellinen_asema/elatus/isyyden_tunnustaminen

Säävälä, Hannu; Keinänen, Eero; Vainio, Jari; Suomi, Antti; Hermanson, Elina & Sihvola, Seija 2002. Isän kirja. Espoo: Lapsi 2000 ry.

Tilastokeskus & Stakes 2007. Suomalainen lapsi 2007 – kokoomajulkaisu. Helsinki: Tilastokeskus.